

DET POSTOMDELTE

FAGBLAD FOR FORENINGEN AF DANSKE SCENEINSTRUKTØRER

Nr. 81 - december 2017

Udgiver:
Danske Sceneinstruktører
Nørre Voldgade 12 2.th.
1358 København K
Tlf. 33 33 08 88
www.stagedirectors.dk
email: info@stagedirectors.dk

Deadline næste nummer:
5. februar 2018

Redaktion:
Inger Birkestrøm Juul, FDS
Nicolei Faber, FDS
Steen Madsen

Layout: Jakob Brandt- Pedersen

Forside:
Folketeatret: "Peter Pan"
Instruktion: Moqi Simon Trolin
Foto: Gudmund Thai

Bagsiden
Aarhus Teater: "Lyden af de skuldre vi står på"
Instruktion: Nicolei Faber
Foto: Emilia-Therese

Odense Teater: "Nøddebo Præstegård" - Instruktion: Kasper Wilton - Foto: Thomas Petri

I et interview i skuespillernes blad "Sceneliv" udtaler kulturminister Mette Bock, at det er et led i hendes ti-punkts plan at kigge på hele scenekunstmrådet. Hun efterlyser en struktur, der i højere grad tager afsæt i publikum. Ministeren ønsker at kigge fordomsfrit på, hvordan man kategoriserer støtte-mulighederne. Der skal skabes råderum og et system der er mindre stift. I løbet af foråret skal der arbejdes et forslag frem, som kan blive behandlet politisk i efteråret 2018.

Det er vores stikord; det er nu vi som instruktører skal være med til at sikre og præge en mere fremsynet teaterlov. Vi er allerede i dialog med de andre forbund, for at sikre at vi sammen er med til at skabe den størst mulige bredde i en ny lov.

I præsentationen af den gældende lov, står der bl.a.: "Store dele af dansk teaterliv er

offentligt støttet. Rammene for statens støtte til teatret er samlet i en teaterlov, hvis målsætning er at skabe grundlag for en fortsat udvikling af dansk teaterkunst og teaterkultur. Loven skal fremme et teaterudbud, der er præget af kvalitet, mangfoldighed og udvikling. Loven skal desuden sikre en geografisk spredning af teateraktiviteterne samtidig med at forskellige publikumsgruppers behov søges dækket."

Vi kender ikke meget til de politiske ønsker til en ny lov, men det er oplagt at træde ind i debatten og give udtryk for hvad vi gerne se forbedret. Og for at gøre dette bedst muligt, vil vi også gerne høre hvad I tænker. Hvordan sikrer vi bedst mangfoldigheden og at scenekunsten afspejler hele den danske befolkning? Send en mail til mig eller til Steen i sekretariatet. Arbejdet er allerede i gang og alle input tæller.

Et andet projekt der allerede er kommet godt i gang er vores KOLLEGAkafas, hvor det andet møde blev afholdt i fredags. 4 timer med gode oplæg og engageret debat omkring måder at tackle forberedelsen på. I starten af det nye år følger vi op med tredje møde, som vil have temæt "psykisk arbejdsmiljø". Karina og Lene er allerede i gang med at finde den helt rigtige oplægsholder. Flere informationer følger i starten af 2018.

Som medlem af Statens Kunstfonds Repræsentantskab har jeg været med til at pege på tre stærke kandidater til det kommende Projektstøtteudvalg: Andreas Garfield, Marianne Klint og Tina Tarpgaard er nu på plads og vi afventer de to sidste navne fra Mette Bock. Mon ikke også disse navne kommer til at spejle hvilken retning ministeren ønsker udviklingen i scenekunsten skal gå? Og til sidst, fra hele bestyrelsen, ønsket om en rigtig god jul og et godt nytår! ●

CHRISTOFFER BERDAL

INSTRUKTØR/FORMAND FOR FORENINGEN AF DANSKE SCENEINSTRUKTØRER

Et interessant sted at befinde sig: Instruktør - med stor kunstnerisk bagage, stor diversitet, respekteret Formand for Foreningen af Danske Sceneinstruktører og netop fyldt 50. CHRISTOFFER BERDAL er altid midt i noget, og med sig har han en gedigen sum erfaringer og levende visioner.

Pt. iscenesætter CHRISTOFFER på Det Kongelige Teaters Opera og vi mødes midtvejs på Les Voyageurs - et charmerende cafésted, hvor personalet taler fransk og bryder i sang og sødme fuld grinen, medens vi taler og skriver i et diskret hjørne. - Inden CHRISTOFFER får sat sig, bekræfter han, at det at lægge et instagramfoto op hver dag, er en opgave han stillede sig under sidste års lange ophold i New York, for på den måde at udfordre sig selv og at det, uden at være "artifakti, gjorde noget for at åbne et nyt kreativt rum".

Som udgangspunkt er CHRISTOFFER vokset op i en familie på Amager, som arbejdede i ungdomspsykiatrien og som også gik i teatret og bruge andre kulturelle udbud. Netop i teatersammenhængen oplevede den 4-årige CHRISTOFFER scenen som magisk og fik en umiddelbar indsigt i, at de der stod på scenen var instrueret af nogen, og han vidste i det moment instinktivt, at det var hvad han skulle ! Han fik et lille dukketeater som han legede/arbejdede med og beskriver det som "at han faldt i gryden" dvs. allerede kendte til sin fremtidige metier dengang.

Som ung nærmede CHRISTOFFER sig teatret sideløbende med "almindeligt lønnet arbejde", han fik i 1987 muligheden for at følge et 1-årigt uddannelsesforløb i teaterteori- og praksis på NORDISK FOLKEHØJSKOLE i Göteborg. Her spillede han også skuespil "aldeles rædselsfuldt, og det føltes ikke godt,

men dumt". Efterfølgende tog han opgaver som sufflør og instruktørassistent. Første gang på det daværende HUSETS TEATER, hvor han assisterede JULIAN VISA på forestillingen CHANG ENG. Efterfølgende fulgte instruktøropgaver bl.a. på MISANTROPEN 2 på VINTAPPERTEATRET i 1992, og senere fulgte opgaver på flere forskellige teatre: DET DANSKE TEATER, ÅLBORG TEATER som gav mangeartede erfaringer i alle teatrets virkemidler med regiarbejde, lyssætning og flydende, lange arbejdsdage-og aftener. Det var også disse år der gav den indsigt "at teaterarbejde er, hvad alle bidrager med til en fælles proces".

På det tredje forsøg blev CHRISTOFFER optaget på Instruktørlinjen på STATENS TEATERSKOLE, de første tre år med VIBEKE WREDE som instruktørvejleder - En af de vildeste lærere han havde, var en Finsk instruktør, Kimo

Det Kongelige Teater, Operaen: "Pigen fra Vesten" - Instruktion: Christoffer Berdal - Foto: Miklos Szabo

Kar´a, der arbejdede heftigt og hektisk med øvelser og stopur og flere øvelser... Opgaven var at finde sin egen integritet og status som instruktør. En anden afgørende underviser var Christine Meldahl der var en inspiration til at skabe en sammenhæng mellem tiden, rummet, kroppen og bevægelsen og således skabe koreograferet bevægelse og bruge billederne som udgangspunkt til at starte en vision - men ikke ende dér ... Selv om CHRISTOFFER i høj grad og i mange sammenhænge arbejder tekstbaseret, var disse år overordentlig lærerige.

Nu - cirka 70 forestillinger senere - kan CHRISTOFFER se mange af sine ambitioner opfyldt, han har "prøvet mange genrer - han har et solidt klassiker katalog, hvor bl.a. "Engle i Amerika", "Bygmester Solnæs" kan nævnes; han har instrueret "Ilt" og "Gregersen-sagaen" og derudover nærmest

Det Kongelige Teater, Operæen: "Pigen fra Vesten" - Instruktion: Christoffer Berdal - Foto: Miklos Szabo

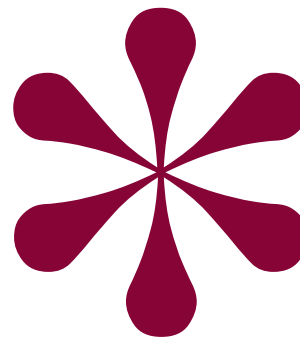
cilt fra musical, WAREHOUSE 9 og CONTA:CT-arbejde i flygtningelejre i Jordan, Iraq og Malavi." Teatrets betydning i dag kan ses helt tydeligt i erfaringerne med krydsfeltet mellem realiteter og fiktion. En stærk erfaring fandt sted i GJELLERUPPARKEN, hvor Thure Lindhardt og Chadie i HAMLET SHORT gik ind i beboernes egne stuer og gennemspillede scener fra HAMLET.

Af forestillinger opført på usædvanlige locations hører også MAMMUTTEATRETS: FARS STUER, som opførtes i en lejligheds lignende hjemmerestaurant på en 1.sal på Nørrebro. CHRISTOFFER var Instruktør, medspiller og kok ! Gæsterne/publikum skulle have tre retter mad af gode, men ikke kostbare råvarer, og sidde ved bordene sammen med skuespillerne. Skuespillerne bl.a. TINA GYLLING-MORTENSEN og CLAUS FLYGARE hersede rundt mens dramaet uds spillede sig

og publikum måtte søbe suppen i sig og samtidig lægge øre til skuespillerenes ramsaltede udlægninger om gradueret grådighed. Forestillingen gik langt for at visualisere hvilke konsekvenser selvoptagetheden havde for fællesskabsfølelsen?

Lige nu er det det store udtræk med ekstraprøver og double cast på operaen "Pigen fra Vesten" som har premiere om få dage. - Og tænkes der videre, kunne det være drømmen om et længere samarbejde med et ensemble. Det er ikke attraktivt for CHRISTOFFER at være chef med de voldsomme økonomiske begrænsninger og krav om effektivisering og rationaliseringer der er dagens dagsorden. CHRISTOFFER er langt mere optaget af et undersøgende eksperimentarium om "det vi ikke ved" Det der er afgørende er "teatrets nødvendighed og teatrets fællesskab»

Klokken er tæt på prøvetid i operahuset - og CHRISTOFFER må ile mod broen - på dagens sidste spørgsmål om hvad han endnu ikke har beskæftiget sig med, svarer han smilende "jeg har en ballet til gode! "

JACQUES S. MATTHIESSEN

INSTRUKTØR, DRAMATIKER, MIMER, PERFORMER - PASSEPARTOUT

...Bestyrelsesmøde i går aftes i Foreningen af Danske Sceneinstruktører, i dag interview på en venlig café på Christianshavn - en afbrydelse i en vigtig ansøgningsrunde til PASSEPARTOUT THEATRE PRODUCTIONS videre færd internationalt - i overmorgen opføres et objekt-teater-univers: TO BE, En Forestilling om Menneskerettighederne der skal spilles i Skarrild som en del af Herning børneteater festival.

Fra udgangspunktet på Amager til nær og fjern, er JACQUES's vingefang og spillerum umådeligt og umådeligt. "Jeg har altid rejst, 2 kufferter er nok" og det gælder tydeligvis både personen Jacques og kunstneren. Lige nu rejses der under navnet: Passepartout Theatre Production,(PTP) en organisation der skabtes i 2007, for som forening selv at kunne søge penge, få et CVR-nummer, og kunne kontakte organisationer som CKU:

Center for Kulturel Udvæksling og Danida-midler, der desværre blev nedlagt for nogle år siden. - Lige nu søges der penge til rejse til Latinamerika, Uruguay, Argentina, Brasilien for at spille To BE, som i denne egenskab har turneret som GLOBAL THEATRE i Burkina Faso, Grønland, og er på vej til Kina og Tyrkiet.

To BE blev udviklet i samarbejde med CLOBAL CSR ud fra ønsket om at formidle, give forståelse for Menneskerettigheder, så at ung som gamle, rig som fattig kunne forstå tanken med MR.

CSR - COOPERATIVE SOCIAL RESPONSEABILITY, oversat til dansk er, 'Virksomhedernes Samfunds Ansvar' der blev vedtaget og godkendt af alle FN's medlemslande i 2011 var et paradigmeskift i forhold til forståelse og brugen af MR. FN gik fra at tro på at det kunne være staterne der kunne være drivmotor i

implementering af MR, til at man skulle gå hen hvor økonomien var, virksomhederne, store som mellemstore. CSR går helt kort ud på at man som virksomhed forpligter sig til at lave en årlig revision over den negative 'impact' ens virksomhed har i forhold til MR, miljø, korruptionen, og hvordan virksomheden så kan rette op på denne negative impact næste år. Paradigmeskiftet i 2011 gik helt enkelt ud på at prøve på at skifte vores alles synsvikle, at ikke se MR som «Naming an Shaming» men som "Knowing and Showing". Så vidt vides er PTP, indtil videre, det eneste CSR godkendte teater i DK.

-

Og på spørgsmålet om hvordan det hele startede er vi helt ved tilværelsens begyndelse, med et udgangspunkt i en fransk/armensk mor der som ny uddannet fransk lærer drager

til Sverige i 1954 og er der i en periode af to år og dér møder Jacques far, Kaj Matthiessen som er dansk tegner og maler. Parret bosætter sig delvis i Kbh. og da Algiers frihedskamp for en ende og Algier bliver frit beslutter parret sig for at flytte til Algeriet i perioden 63-65 hvor Jacques er 3-5 år. Allerede som 4-5 årig stifter Jacques bekendtskab med GOLDONI og bliver især fascineret af Harlequinfiguren. - Familien beslutter at flytte tilbage Danmark, hvor faderen i 1966 sammen med Vibeke Gårdmand og en række andre personer, Halfdan Rasmussen, Ib Spang Olsen m.fl. var med til at starter DET LILLE TEATER i centret af København. I den periode var der en stor tro på nye teaterveje, især indenfor børneteater og mange nye teatre blev etableret, Jytte Abildstrøm's teater og Benny E. Andersen comedievognen, Birte Norst – Marionet Teatret i Kgs. Have m.fl.. I dette miljø befinder Jacques sig dagligt som barn, og vokser så at

sige op i midten af de skabelsesprocesser og denne personkreds, og midt i alt dette flytter Line Krogh ind hos familien, bliver lidt af en storesøster for Jacques og får ham sparket til fægtning hos gamle Kaptajn Olesen og indvier ham i en masse andre nyttige teaterfærdigheder.

-0-

Efter 10énde klasse følger Jacques uddannelsesforløb hos danseren Ann Crosset, er med som danser i hendes forestilling 'Stone Eater', kurser på Caféteatret og Odinteatret, hvor han i 1977 lærer Iben Nagel at kende og skal derpå blive hende elev på Odin med hende som mentor, men forløbet bliver desværre aflyst pga. arbejdespres på Odin teatret.

Så Jacques tager til Paris for at få Undervisning i Paris hos ETIENNE DECROUX og hos YVES LES BRETON som fjører yderligere dynamik til denne udtryksform. I disse sammenhænge møder Jacques Finn Rye og Steen Håkon. Finn Rye og Jacques arbejder sidenhen sammen i foråret 1979 med mime forestillingen 'T' på BÅDTEATRET.

I efteråret 1979 bliver Jacques medlem af Teatro Potlach i Fara Sabine tæt på Rom med Iben som mentor og bliver der i to år for derpå der bl.a. ud over turne i Europa også spiller i 'Festivals og fools' i 1980 + 81. Efterfølgende med en afstikker til Spanien, arbejde med La Tartana Teatro, gade teater med Torkild Lindeberg, forestilling på Bådteatret, at blive medlem af 'Farfa' Ibens nye gruppe.

Fra 1983 var Jacques tilknyttet STS, som det hed den gang, som underviser i

kropsdramatik og finder der ud af frem til at han er mere interesseret i at skabe og instruere forestillinger end at optræde selv. Ud fra den lyst og selvforståelse fungerer i en årrække som Instruktørassistent for Line

Krogh, Peter Langdal og Lane Lind på STS og etableret teatre. I 1986 instruerer Jacques sin første forestilling, på Cafe LIVA, og siden er det gået fra den ene til anden opsætning i ind og udlandet.

Et turning point for Jacques har nok været opsætning af 'Den grimme ælling' på stats dukketeater i Skt. Petersborg i 2003, som vandt den store russiske teaterpris 'the Golden maske' for bedste dukker og scenografi og var nomineret til bedste instruktion. En forestilling som de stadigvæk spiller og teatret har på repertoiret.

Samt og nok især hans opsætning af 'Kejserens nye klæder' 2005 i Ouagadougou, hovedstaden i Burkina Faso, hvor verdens urimeligheder og ubalance på alle punkter rammer ham lige i maven og teatrets kraft bliver lysende klart for ham. Og så er vi tilbage til hvorfor etablere/skabe PTP, og interessen for Menneskerettighederne, CSR og forestillingen To BE.

Samt og nok især hans opsætning af 'Kejserens nye klæder' 2005 i Ouagadougou,

hovedstaden i Burkina Faso, hvor verdens urimeligheder og ubalance på alle punkter rammer ham lige i maven og teatrets kraft bliver lysende klart for ham. Og så er vi tilbage til barndommens to kufferter og hvorfor etablere/skabe PTP, og interessen for Menneskerettighederne, CSR og forestillingen To BE.

Som knopskydning af de scenekunstneriske produktioner kommer der er så en formidlingsgren PROSPERO WORKSHOP'er hvor den første finder sted i 2015 og beskæftiger sig med Performing Art for Children and Youth og samler professionelle teaterfolk fra 6 nationer: UGANDA, NEPAL, BURKINA FASO og SVERIGE, NORGE og DANMARK. Der arbejdes på at skaffemidler til en workshop II i 2018 og PROSPERO samarbejder også med KINA under overskriften ONE BELT ONE ROAD, som refererer til "NYE SILKEVEJE".

I ANTALIA i Tyrkiet findes et stort kommunalt teater hvis leder er meget engageret i Jacques teaterarbejde, og der udvikles projekter og produktioner i samarbejde med andre internationale Freelancere.

Det er fascinerende og dybt interessant at følge JACQUES mange veje i både livets og det teatrale univers grænseløse muligheder, og de mangeartede erfaringer og arbejdsforløb fra det nære, til helt fjerne steder i verden. Foreningen af SCENISK VIRKSOMHED, METODISK INDSIGT og HUMANISTISK STÅSTED samler sig i JACQUES hele væsen og arbejdsfelt, og selv uden sine 2 kufferter er denne gedigne kollega på rejse i Thalias tjeneste.

DUKKETEATERNØRDERNES PARADIS

Charleville – Mézières byen hvor der afholdes 'Festival mondial des théâtre de marionnettes' Dukketeaternørdernes paradys - dukketeater-folkenes Mekka og som klart er en pilgrimstur værd.

Charleville – Mézières er en mindre provins-by ca. 50.000 indbyggere, der ligger i Nordfrankrig i Ardennerne ikke langt fra den belgiske grænse og som under første verdenskrig var del af forsvarslinjen. Byen ligger på begge sider af floden Maas der snor sig kraftigt i dette område og danner et naturligt købstads område, var oprindeligt to byer, Charleville og Mézières hvilket kan ses i kraft af at byen har to råduse, to centre. Charleville – Mézières blev som mange andre byer i dette område af Europa ramt af kul og stålindustriens kollaps i 50 – 60'erne og byen lider stadigvæk meget af at være 'udkants Frankrig' og at ikke være kommet med på vognen.

Dog må man sige, at på et punkt kom Charleville – Mézières med på en vogn og det skete i 1961, da byen sagde ja til at huse den første større dukketeater festival skabt af Jacques Felix, skaber af dukketeatret kompagniet, 'Les Petits Comédiens de Chiffons' 1945.

Siden 1961 er festivalen vokset sig større og større i antal deltagere, udøvende såvel som tilskuere, og i forhold til sit internationale ry og efterspørgslen for at deltage.

Charleville – Mézières lagde i 1981 grund og økonomi til 'Det Nationale institut for Marionetteater' der i 87 blev til et universitet med mastergrad 'L'école nationale supérieure des arts de la marionnette.

Festivalen er gået fra at være hvert tredje år til nu hvert andet. I løbet af den uge festivalen

står på, regner man med at byen for besøg af 150.000 tilrejsende, der er ca. 130 kompagnier og mindst 150 forskellige forestillinger, hvilket kun er de officielle.

For hele byen står på den anden ende i dukketeater-baljen i løbet ugen, der er ikke det sted hvor der ikke er dukketeater, på gader og stræder, i porte og kirker, i kældre og parker, slagterne laver dukkepølser og bagerne marionetbrød, caféer og restauranter serverer dukketeater menuer og øl – vin. Alt står i marionetteatret tegn. Der er som alle andre store festivaler et 'in' program, så et 'Off' så et 'Off – Off', og så et undergrunds miljø, så alle dem der bare stiller sig op, så dem der har lejet et lokale i dyre domme i håbet om at blive opdaget og så er der seminarer, møder, udstillinger, workshops, kunstner caféer osv. osv. Alle taler om dukketeater, ser eller spiller dukketeater og ofte er det svært at skelne hvad der er hvad og hvem der er hvem.

Der er anden gang jeg har været der og vi var der i 6 dage og må indrømme at det virkelig er overvældende det udbud af dukke og marionetteater der finder sted, bl.a. fordi der for nogle år siden blev åbnet op for at andre former for fusions – stilarter kunne deltage. Så der findes forestillinger hvor selve dukken – marionetten kun er en lille del af hele forestillings konceptet, hvilket er meget spændende og interessant, men også gør, at man til tider tænker, hvad har det lige med dukketeater eller teater at gøre.

Men lige meget hvad, så er det et overflødheds horn af scenekunst i en uge, godt og skidt, rigtig skuffende og helt sublimet, ja, et sandt Mekka for dukketeaternørder!

Måske en idé til en FDS studietur i 2019?

<http://www.festival-marionette.com/fr/>

Her i sommer var jeg så heldig at blive inviteret til først at deltage i Theater der Nachts 4, Festival mit Hand und Fuss i Northeim og derefter i UNIMA Tysklands 2. Deutsche Figuren Theater Konferenz.

Og for at være helt nøjagtig startede med, at jeg medvirkede i Die versunkene Stadt, der var en fantasi over hvad der evt. kan ske når folk flytter fra de mindre byer og så efterfølgende byen bliver genopdaget af en ubåd. Forestillingen blev instrueret af Neville Tranter fra Stuffed Puppet Theatre, og alene det var meget spændende. Men arbejdet med ubåden og dukkerne var et mageløst projekt i sig selv. Forestillingen var en del af åbningshøjtideligheden på Festivalen og spillede lige efter Babylon, der er Neville Tranters nyeste produktion.

Så fulgte 2 dages Symposium over temæt "dukketeater og politik", et meget spændende tema. Der vil senere komme et referat fra symposiet, som vi kan få oversat, hvis det har interesse. Den næste forestilling under symposiet var Englen med kun en vinge af Theater Töfte fra Tyskland. Forestillingen handlede om jødeforfølgelserne i Tyskland, og har været spillet i over 20 år for skoler og interesserede.

Så fulgte Spartacus af Théâtre La Licorne fra Frankrig, som jeg fik set 2 gange. Forestillingen tekst bliver sunget af 2 opera sangere, og alle dukker og rekvisitter er for det meste af metal. Man er placeret i en slags arene og belysningen foregår indirekte ved hjælp af spejle. Og spillet er sommetider så intens og langstrakt at man bliver tvunget ind i en passiv medvirken, der får hjerne til at producere alternative billeder.

Så fulgte åbningen af den 2. Tyske Figurteater Konference efter vi havde set forestillingen Das bucklige Männlein med Margit Gysin fra Schweiz.

Hun samt Richard Bradshaw og Scott Koehler skulle lede de 5 dages workshop, som konferencen for det meste bestod af.

Jeg deltog i Richard Bradshaw's workshop sammen med 11 andre interesserede. Richard arbejder ud fra en gammel og man kan sige fransk skyggeteatertradition. Hans små "forestillinger" er alle meget humoristiske, og han bruger et hav af dukker da de er så korte. Han bruger diffuse lyskilder, der kræver at dukkerne er tæt på lærredet, og lærredet er skråt stillet, således at dukkerne nærmest kan læne sig selv op af lærredet. Materialer og måden han hæfter figurer sammen på er meget simple men også raffinerede, han er fysiker,

så parallelle bevægelser for ben, arme eller hva det nu kan være beskrev han nøjagtigt - lidt hver dag - ved hjælp af foto og bogen Richard Bradshaw's Guide to Shadow Puppets. Den kan erhverves fra Charlemagne Press for 35 Dollar inkl. forsendelse.

www.charlemagnepress.com

Så vi fik også megen tid til selv at fremstillet dukker og figurer.

Det hele endte med fælles træning og derefter medvirken i Nacht der Puppen og så afskedsfest.

Stuffed Puppet Theatre: 'Die Versunkene Stadt' - Instruktion: Neville Tranter - PR Foto

EN REJSE TILBAGE TIL "SUKKERLANDET"

Statsminister Lars Løkke Rasmussen sagde i sin nytårstale følgende om slavehistorien på de tidligere dansk vestindiske øer: "Det er ikke en stolt del af Danmarkshistorien. Det er skamfuldt. Og det er heldigvis fortid."

Det er søndag d. 22. oktober og jeg er på vej til det gamle dansk Vestindien, øen St. Croix, for at lave research til Det Olske Orkestres kommende forestilling "Sukker". Og for at finde ud af, om det som statsministeren betegner som "skamfuldt" kun er fortid.

Jeg skal søge efter ruiner, stemmer, ord, billeder, dufte, overleveringer fra en 300 år gammel koncentrations lejr. Dansk slavehandel i 17- og 1800 tallet. Jeg er alene og skal være der i 11 dage; har dog været tæt på at aflyse pga. af orkanen de havde i starten af oktober, som efter sigende skal have gjort en del skade. Kan man gå på research i

et område, der er i undtagelsestilstand, giver det overhoved mening? Jeg ringer rundt, får lidt mere information og vælger at tage risikoen.

Min flyvetid bliver samlet over 30 timer. 4 fly. Lange ventetider. Hårdt. I 1700 tallet tog det måske 7 måneder over Guinea, og længere endnu hvis nordøst passaten lod vente på sig... Så hårdt? Ak, det moderne menneskes problemer...

Koncentrationslejr skrev jeg. Jeg har læst nok til at forstå, at det er en rigtig betegnelse for de afrikanske slavegjorte menneskers skæbne, som Danmark fragtede over Atlanten til Vestindien og vred alt liv ud af i stræben efter det hvide sukker. At det kunne betale sig vidner bl.a. Frederiksstaden og Amalienborg og Marienborg om. Det økonomiske udbytte var enormt. Men ud over det, understøttede koloniseringen jo også helt grundlæggende

danskernes opfattelse af sig selv som overmenneske og afrikanerne som undermennesker. Danskerne vidste ingenting om den afrikanske kultur ud fra dens egen præmis og jeg kan frygte, at det ikke har ændret sig voldsomt siden da. Jeg blev opfordret af den vestindiske kunstner La Vaughn Belle, at gøre mig den anstrengelse, at rejse ned til disse øer og sanse hvem der er her og hvad der var her, som en del af min skrive- og forberedelsesproces til "Sukker" forestillingen. Jeg er taknemmelig for, at hun ansørede mig til at rejse. Ikke så jeg kan fortælle vestindernes historie for dem, men for at vide meget mere om alt det, jeg ikke ved noget som helst om og aldrig komme til at forstå. Og i respekt skrive det skisma ind i forestillingen.

Jeg lander i London. Det klikker i ørene. Det er mærkeligt at rejse alene. Ved egentlig ikke rigtig hvorfor jeg valgte det. Det bliver

ensomt. Svært. Måske akavet. Måske panikagtigt. Jeg søger ofte ensomheden, særligt i arbejdsøjemed, men når det kommer til stykket mærker jeg pludselig min trang efter trykthed i sociale sammenhænge. Og så alligevel elsker jeg det der fordybende i at undersøge noget alene.

28 timer senere svæver jeg ned over St. Croix. Jeg ser det allerede oppe fra flyet. Afrevne tage, væltede træer og elmaster. Langsomt finder jeg også ud af, at med dette fly sidder flere fra den amerikanske hjælpeorganisation FEMA – håndværkere, sundhedsfolk... Og her sidder jeg så, en dramatiker og instruktør... Hvem skal jeg egentlig hjælpe?

Landskabet ligner på afstand Von Scholtens lillebrors akvareltegninger med milde lysegrønne bløde bjerge, knaldblåt hav, venlige Skagens-gule og hvidemalede bygninger

eller huse i turkise eller lyserøde caribiske nuancer. Festligt, behageligt og venligt... Og så bare helt smadret.

Jeg deler en taxi fra lufthavnen sammen med et ældre ægtepar, der også skal til Christianssted. Mens vi kører gennem landskabet ser jeg på ødelæggelserne. Alt er i laser. Selv på vejen må taxæen køre i slingrekurs for at undgå at ramle ind i faldne

elmaster, ledninger og afrevne grene. Nogle steder fosser vandet ud på kørebanelen. Jeg kigger på de andre. De ser ud til at tage det helt roligt. Jeg kommer frem til min destination: en Bed and Breakfast i Christianssted på Dronnings Tværgade øverst oppe på bakken. Mit vindue på værelset peger mod øst og jeg kan ikke lade være med at tænke på, at det var der slaveskibene kom sejlene fra. Der mod øst ligger Afrika, et vældigt kontinent der som ved et tryllesnummer for de slavegjorte blev forvandlet til en lige linje og var væk.

Jeg modtages meget hjerteligt af min vært Adiel og hans søster Relifs, som begge oprindeligt er fra Jamaica. Da jeg ytrer ønske om at ville gå ud og spise aftensmad, siger de, at det kan jeg ikke. Det er forbudt at gå ud efter kl 8 om aftenen, fordi der mangler elektricitet i gademe og risikoen for trafikale problemer

og overfald er for stor. Heldigvis inviteres jeg til at spise med og jeg siger taknemmeligt ja tak til fisk, ris og stege bananer. Vi spiser i husets fællesrum. Her er voldsomt varmt og halvmørkt og vi kan stort set ikke tale sammen, fordi husets generator der skaffer den fornødne el, står lige uden for de åbne vinduer og larmer voldsomt. Klokkeren halv ti siger jeg tak for mad og falder om på mit værelse til lyden af alle de pumpende generatorer i Christianssted.

Adiels søster Reli's, skal vise sig at blive en tro og helt uvurderligt følgesvend under mit ophold de næste 7 dage. Hun er 69 år, sort, født og opvokset af fattige forældre på Jamaica, flyttet til Connecticut og kæmpet sig op og blevet maskinarbejder med speciale i at skære stålplader, fået 4 børn som alle er godt i vej, skilt og bor nu i et lille hus 1½ times kørsel uden for New York. 69 år siger hun,

men hun ligner en kvinde på 50, går som en ung pige på 20 og gebærder sig i øvrigt så stolt og hengivent, så jeg bliver helt betaget af hende.

Hun er på besøg for første gang på St. Croix og lige så nysgerrig som jeg på at se øen og dens mennesker, så vi slår os sammen og går på opdagelse.

Vi kører øen tynd. Bag om orkanens gemene hærgen ser jeg smukke landskaber, slidte halvtomme byer, gamle ruiner fra danske forter og huse, sukkermølleruiner overalt, dyre rigmandshuse – somme tider bygget ud fra en gammel sukkerplantage, smarte aflukkede hotelresorts, hippie-lejre på stranden, offentlige bygninger i forfald, nye private betonkirker og gamle kirker der langsomt indtages af vildt voksende planter, kirkegårde der ikke bliver plejet, forladt olieindustri, barakbyer

langs hovedvejene omgivet af affald og bilvrag, juvelér butikker til turisterne på havnepromenaden, byhuse ædt op af ælde og fugt...

Vi møder mennesker. Den amerikanske park og mindesmærke administrator, der mener at hvis ikke europæerne havde drevet slavehandel, så havde afrikanerne gjort det. "Alle er lige onde, så lad os nu bare se fremad". Vi møder Mrs. Margret, en ældre sort kvinde på Whim museet, som nærmest synger sin fortælling om slaveriet på denne plantage til os og ikke vil have jeg fotografere hende. Vi møder kvinden i butikken, der fortæller, at de fleste huse her ikke har nogen kælder man kan beskytte sig i under orkaner. Jeg møder manden der går rundt i Christianssted med sine to magre geder og prøver at tvinge dem til at græsse på de forladte hustomter. Jeg møder den hjælpsomme kvinde i biblioteket,

der mangler mandskab til at overskue arkivet. I Christianssted begynder vi at genkende de hjemløse. Den tykke kvinde der kører rundt med sine papkasser på en trillevojn, tiggeren i den grøn- og hvidstribede trøje, kvinden med den store dyne og det strittende hår der altid går vredt op og ned af hovedgaden, den tynde narkoman der altid ligger ved kirken, den lille tykke mand der går så rokkende... og mange flere. Alle hjemløse er sorte.

Gamle dansk Vestindien er en stor modsætning af ferieparadis for den hvide over- og middelklasse, ruiner fra slavetiden, som enten bruges som turistreklame eller står og forfalder og så dyb dyb fattigdom og slum for primært en sort underklasse. Det er skamfuldt – fordi det ikke er fortid.

Jeg ved ikke om noget grundlæggende er forandret siden slavetiden. Jo folk dør ikke

efter 20 år i sukkermarkerne, men som Reliås bemærker "Hvis ikke maskinen var opfundet, ville vi stadig have slaver". Danmark solgte de 3 vestindiske øer til USA i 1917. Vi solgte en hælervare. Og efterlod en befolkning i et låst system af fattigdom og intet demokrati. Det er rigtig skamfuldt, fordi det er nutidig virkelighed for dem.

Med bagagen fuld af noter og fotos og hoved og krop fuld af ord og toner og samtaler og varme rejser jeg hjem til Danmark. Jeg har prøvet at lytte til ruinerne og aflæse nutiden. Jeg kommer ikke til at fortælle en nostalgisk historie om slavehandel i 1700 tallet, "som heldigvis er fortid". Jeg kommer til at fortælle om den danske dehumanisering og udbytning der fandt sted i Vestindien, som har sat sit tydelige præg på samfundet, den dag i dag.

SUSANNE DANIG

SORGENFRI TEATERFORENING / DANIG SCENEKUNST SERVICE

BIRCA BÆKKELUND INTERNATIONAL RESIDENCY CENTER FOR ARTISTS, BORNHOLM

SUSANNE DANIGs vinge-fang er stort, og rækker fra udgangspunktet i Sorgenfri, til Cantabile 2 i Vordingborg, ITI Kbh., BIRCA Bornholm, Malta - og både tættere på og længere fra - men altid tydeligt adresseret i sin henvendelse. - Denne eftermiddag er det lykkedes at få travle kalendere til at matche, og samtidig ligeværdigt begrundet i dette interview med SUSANNE, OG efterfølgende: EJA DUEs forestilling: LYST #2. LYST #2 er gæst i SORGENFRI TEATERFORENING, hvor SUSANNE DANIG er Formand. Susanne er også mentor for Eja Due/Teater BÆST, og en del andre danske og internationale scenekunstnere, der har det tilfælles, at de arbejder i det socialpolitiske felt og skaber nye formater for scenekunsten, der ofte præsenteres uden for det traditionelle scenerum - og de fleste af dem er desuden kvinder. Hun for rådgiver også andre gennem sit bestyrelses engagement i fx det nye Dynamo center for

ny-cirkus i Odense og den nye internationale platform House of International Theatre i København.

Ifølge SUSANNE DANIG selv, kom idéen om at skabe en TEATERFORENING, fordi hun indså at mange af de kunstnere hun arbejdede med havde svært ved at finde ud af, hvordan de skulle gribe det an at turnere i Danmark. Hun gik i gang med at hjælpe dem, men måtte indse at det stadig er svært at få de lidt anderledes utraditionelle teaterforestillinger på landevejene. Den naturlige konklusion var, at så måtte de gøre det selv - overbevidst om at der fandtes et publikum, der ville have glæde af forestillingerne. Og da hun nu var i gang kunne hun jo ligeså godt også invitere forestillingerne til at spille i Sorgenfri og Lyngbyområdet, hvor hun selv bor. Og i øvrigt har erfaringer fra driften af Lyngby-Taarbæk Teaterforening.

Sorgenfri Teaterforening viser altså både forestillinger i Sorgenfri og omegn, men også rundt i hele landet – i efteråret er turen gået til Bornholm, København, Brønshøj, Hillerød, Helsingør, Odder, Holstebro, hvor der er spillet i kirker, fysioterapiskoler og på højskoler.

Det hun sammen med de involverede kunstnere har skabt er en platform for partnerskaber. Ideen er at skabe et tættere samarbejde mellem scenekunstnere, organisationer (også gerne erhvervsliv) og publikum, hvor man forsøger at tage et fælles ansvar for at forny scenekunsten og bringe den ud til mennesker, der ikke automatisk kommer i teatret. Altså man kobler en teaterproduktion (der ikke er skabt til det traditionelle scenerum, men meget gerne må have en høj kunstnerisk kvalitet) med en organisation, der gerne vil tage kunst ind og skabe nye rum for debat og allerede har et "publikum". Derfor kontakten

med kirker, og højskoler. Men for Susanne er ambitionen ikke nået her – hun vil gerne have kontakt med private firmaer og længere ind i den offentlige forvaltning – gøre scenekunsten til en naturlig del af den måde vi forholde os til hinanden og samfundet på. Scenekunsten skal tilbageerobre sin relevans helt ude på gulvet.

Når scenekunsten forlader de almindelige scener, er situationen ikke længere iscenesat i et rum defineret i en afstand til hverdagen. "Publikum" inddrages som medansvarlige for forestillingens forløsning på en ny måde, og der er mulighed for at gå i en anderledes dialog. Der opbygges en relation, hvor vi befinder os i det samme rum men det samme ansvar. Som Susanne siger " Vi er ikke ude på at lave publikumsudvikling, vi skaber fælles relationer med et fælles ansvar". Og indrømmer hun "der er et stykke vej endnu, men der er jo ikke noget galt med at have visioner".

Den nye teaterforening lagde i september ud med Transformation Dage i samarbejde med Lotte Arnsbjerg, hvor 4 forestillinger spillede i løbet af to dage med debat, hvor scenekunsten blev brugt som løftestang til at skabe healing for trauma – med debat om seksuelle overgreb på børn, håndtering af selvmord, kønsidentitet og kønsskifte mm. Her i oktober er det gået løs med 3 forestillinger: SPLASTIC i samarbejde med Fysioterapeutskoler og handicappede, der kunne se deres kroppe blive omdrejningspunkt for en ny æstetik, ISEN SMELTER af Yggdrasil Dance, som tager fat om klimadebatten på en hel ny sanselig måde og er en stor succes på højskolerne, ligesom der har været et samarbejde med Kultur Over grænser om en festival omkring Grønland. Og performance Lecturen LYST #2 af Teater BÆST om sexarbejderens vilkår. Foråret er kun i støbeskeen, men der er i hvert fald en turne med Prædikerens bog i

kirkerne med Lotte Amsbjerg, Tommy Kenter og bandet Mungo Tube.

Susanne har benyttet lejligheden til også at vise forestillinger på sit nye retreat sted for scenekunstnere på Bornholm – BIRCA – Bækkelund International Residency Center for Artists. Her har hun fra 1. april skabt et refugium for scenekunstnere, et sted de kan få lov til at komme tæt på naturen, stilheden, roen, mørket – og to pragtfulde prøvesale – for at reflektere og researche og finde ind til den kreative kraft. Og Susanne er i gang med at skabe nye internationale relationer omkring stedet – lige i øjeblikket lægges sidste hånd på et Ø-residency samarbejde kaldet Island Connect, hvor danske scenekunstnere vil få mulighed for at indgå i en udveksling med kunstnere fra Mallorca, Gozo/Malte, Grækenland og Kroatien.

- Og så har hun jo selvfølgelig sit "moderfirma" Danig Scenekunst Service, hvor fokus er på rådgivning, strategiudvikling, coaching og mentorship – samt efterhånden flere workshops og taler i udlandet. Bag det hele samlet set ligger ønsket om at hjælpe scenekunstnere med at udfolde deres fulde potentiale. Det handler om at udvikle scenekunstnernes kompetencer og give dem empowerment til at tage 100 % ansvar for eget virke og kunstneriske udvikling – og bevæger sig væk fra støtteafhængighed. Som Susanne siger "intet støtteorgan skal bestemme om man er kunstner eller ej – den magt skal man aldrig give andre". Den del handler også om at forstå og arbejde med entrepreneurskab for scenekunstnere. Her har Susanne været i gang med en lang udviklings/uddannelsesproces selv og er nu i gang med opbygning af et Europæisk netværk med gode partnere, der de næste år skal fordybe sig yderligere i dette.

På dette tidspunkt og sted trænger virkeligheden sig på - gode mennesker er diskret kommet og gået - med glas, vin og lidt knas i skåle og spørger diskret om forskelligt, nu hvor forestillingen LYST #2 skal vises om få minutter. - Vi stopper - aftaler at Susanne læser korrektur og noterer det som skal med, vi ikke har nået at berøre, og således rustet forlader vi interviewet og går til SUSANNE DANIGs velkomsttale til publikum, indbydelse til LYST og et glas vin...

www.sorgenfriteaterforening.dk
www.birca.org
www.danig.dk

Annonceret som: "En iscenesat debat om prostitution" og opføres under kirkens tag, er et næsten bibelsk set-up. - Forestillingen skabtes - og havde Ur-premiere i Barcelona på Antic Teatre i 2015 med EJA DUE som skuespiller, HENRIK VESTERGAARD FRIIS som Kunstnerisk Konsulent og SARA SARINA RONNEDAHL som Producent. - Efterfølgende har forestillingen været vist på tourné og senest på PASSAGE - Gadeteaterfestivalen i Helsingør i august.

Denne aften "Private luder", som EJA præsenterer sin scenefigur, er gået i kirke, og entréer scenen nøgen som konkret visuelt udgangspunkt. Publikum indeholder denne aften et pænt antal teaterfolk som er fortrolige med direkthed, så efter en kort indånding følger de fleste opfordringen til at klæde denne luder på, så hun matcher et billede vi kan genkende fra vores egen opfattelse eller

erfaringer med den prostitueredes fremtoning. - Der udvælges en pink butterfly, matchende bh og minitrusser, et par himmelhøje støvler og en transparent kort minikjole som fremhæver afklædtheden mere end den tildækker. - Publikum er tilfredse med fremtoningen og EJA skrider til en større udregning som foregår på en megarulle papir på scenegulvet. Her skabes en oversigt over et budget, der opstiller hvad et teatermenneske tjener i en periode sammenholdt med hvad en prostitueret kan tjene i samme forløb. Publikum skal angive realistiske formodninger om pris-sættelse af en prostituerets ydelser - en i sig selv særegen situation - som spænder fra beløb fra det mindst tænkelige til helt over-skridende beløb; der bliver således en del mellemregninger.

EJA har i indledningen nævnt, at hendes informationer stammer fra reelt indsamlet materiale fra sexarbejdere på alle plan, og publikum tages med ind, når de forskellige former defineres, fra gadesexarbejderen - til bordeller - til Escortes - til telefonsex... Publikum inviteres på gulvet og der lægges to sedler i den ene og anden side af scenen med ordene: 1) JA og 2) NEJ ! Herefter bedes vi stille os på den side der matcher vores overvejelser eller faktiske handlinger mht at købe en ydelse hos en sexarbejder, om om erhvervet sexarbejde er godkendt som profession, om det er forbudt at købe sex, sælge sex, om der betales skat af ydelserne etc... Der er en del moveren frem og tilbage, og især et par ganske unge mænd flytter lidt tøvende rundt på sig; uden megen dvælen ved de enkeltes bevægelser er der umiddelbart ikke nogen forlegenhed at spore ved at vise sin holdning og handlinger her.

Teater Bøst: "Lyst #2" - Instruksjon: Eja Rhea Mathea Due - Foto: Karsten Piper

EJA redegør for distinktionerne - det i Danmark ikke er forbudt hverken at sælge eller købe sex, men at det ikke kan registreres som en profession. Man kan dog betale skat af ydelserne, hvis man er registreret som selvstændig... Adspurgt svarer Eja, at hun bevidst har indkredset området for sin LECTURE til at omhandle den danske sexarbejder, ikke illegalt migrerede sexarbejdere eller trafficking. Men den mest udbredte gruppering, der tit bliver overset når samtalen falder på prostitution.

I overvejelserne om, hvorvidt man prostituerer sig når man optræder på en scene og foretager sig ting som kan minde om det der er luderens domæne nævner Eja at det kan være en overskridende proces, og at hun ikke altid har distingveret mellem det ene eller andet i sine 1:1 forestillinger, hvis stemningen talte for det.

Publikum inviteres til at stå i en tæt rundkreds på scenegulvet, og Eja opfordrer publikum til at betragte hinanden ganske nærgående "klæde hinanden af med øjnene", og efterfølgende se på hende. - Der følger en rum tid, hvor alle kigger på hinanden i forskellige gradueringer af intimitet, og det er på samme tid enkelt og overskridende at følge opfordringen. - Efterfølgende bedes gruppen overveje hvem de kunne overveje at have en sexuel relation til, efterfølgende hvem ikke, og endelig hvilken prissættelse man ville gøre sig, hvis det skulle vise sig at man skulle effektuere en sexuel begivenhed med en u-ønsket person. - Inden vi når så langt, har én af de unge mænd høfligt bedt sig fri, og går udenfor; det afslutter ikke forløbet, resten fortsætter, men det betyder noget.

I en efterfølgende lekturerdel viser og fortæller EJA om suggardating via nettet og om sine/ den iscenesatte luders oplevelser ved at møde

forskellige typer mænd ad denne vej. En udførlig beskrivelse af mødet med en mand i hans private hjem, hvor billeder af børn og familiemedlemmer er opstillet i stuen, beskrivelse af sofa puder og andet intimt familieinteriør, hans venlighed, sporty og tiltalende, ytringen om at hustruen ikke længere er interesseret i sex, udførelsen af akten, penge, afskeden - det hele - en skarp og præcis aflæsning af situationen og dens underliggende kontekst til mindste detalje. Hvorfor ikke gøre det !?! Hvorfor ikke tage penge for det !?! - Og hvis EJA som skuespiller/scenefigur fremlægger en stærk og akademisk afslutningsmonolog om stigma, skam, vaner og begivenheder der peger hen imod det tæt på uundgåelige i, at bevæge sig i et over-og udskridende univers og her - i et åndedræt er scene-personaen og EJA idengrad infiltreret i hinanden at man som publikum har betalt for at have EN PRIVAT LUDER DENNE AFTEN...

SECRET HOTEL

Det Postomdelte Fagblad har fået muligheden for at bringe et lille billedopslag om Secret Hotels: "Vandringsforelæsning om Myrer"

Underubrikken i pressematerialet lyder: "Få styr på dit indre insekt, og tag på gåtur med næsen tæt ved jorden..." det lyder svært fascinerende og vi håber på et senere tidspunkt, at kunne videregive erfaringerne fra projektet prøvestart under Aarhus festivalen "Little Rebellions"

AUTORHUSETS MEDLEMSFEST

Fredag 6. oktober bød Jesper B. Karlsen (næstformand Danske Dramatikere), Christoffer Berdal (formand Danske Sceneinstruktører) og Christina Rosendahl (formand Danske Filminstruktører) velkommen til Autorhusets store fælles medlemsfest i Sejlklubben Frem, hvor de tre foreningers medlemmer var inviteret til italiensk buffet og fri bar – og fri dans for de friske.

En hyggelig aften med møder på kryds og tværs mellem foreningerne. Næste gang håber vi endnu flere sceneinstruktører får mulighed for at være med.

Foto: Cecilie Feilberg

GENERALFORSAMLINGEN 2018

**AFHOLDES
SØNDAG 8. APRIL KL. 15.00**

Ifølge vores vedtægt, skal den ordinære generalforsamling afholdes inden udgangen af marts måned, men da påsken i 2018 starter allerede 25. marts har bestyrelsen besluttet at skyde generalforsamlingen til 8. april.

Såfremt der er indsigelser mod denne beslutning, bedes de fremført snarest, så vi kan finde en ny dato.

F R A L E G A T U D V A L G E T

Udvalget mødtes i oktober og besluttede at støtte tre projekter:

Ansøger	Titel	Tildelt
Det Olske Orkester	SUKKER	10.000
Solveig Weinkouff	Workshop Cuba #2	13.710
Amira Jasmina Jensen	De to Fridæer	10.000

En enkelt ansøgning var ankommet efter fristens udløb.

Udvalget besluttede at fremover skal ansøgninger modtages rettidig for at blive behandlet.

Næste ansøgningsfrist bliver mandag 5. februar 2018

Legatudvalget består af: Tali Razga, Lene Skytt og Jan Hertz

RUNDE DAGE:

Michael Buchwald
75 år
28. februar

**Ditte Maria
Baasch**
40 år
21. marts

Anna Schulin-Zeuthen
30 år
26. marts

"AFTER US THE SAVAGE GOD"

Profeti af den irske poet W.B. Yeats efter premieren på Kong Ubu, Theatre de l'Oeuvre i Paris 1896.

Alfred Jarry havde skrevet et monsterdrama. En optakt til moderne teater.

Den danske oversættelse findes i to versioner, 1965 og 1974. Vælg uden at tøve den anden. Og tag "Hjerneskrællemaskinen" med!

Ubu himself gemmer sig i en antologi: "Europæisk Avantgarde Teater" bind 1, 1896 – 1930, redigeret af Kela Kvam, Odense Universitetsforlag 1974.

Enhver lighed med andre fænomener er utilsigtet og bare for meget.

Pislorth!

*Klaus Hoffmeyer
Juletid 2017*

M E T O O

November 2017 PRESSEMEDDELELSE

Foreningen af danske sceneinstruktører tager skarpt afstand fra alle former for sexchikane og seksuelle overgreb. Vi opfordrer alle, der oplever problemer, til at gå til arbejdsgiverne, kollegaer eller deres fagforening for at få støtte og hjælp. Vi er som forening overrasket over omfanget af problemet og hvor længe en tabuisering har holdt disse beretninger fra dagens lys. En kulturændring er vigtig, så hændelser af denne art vil blive håndteret umiddelbart og ikke holdes skjult i årtier. Det er vigtigt, at alle der oplever en ubehagelig episode føler de trygt kan søge hjælp, hvor de vil blive hørt og blive taget alvorlig. Kvinder som mænd. Som

branche må vi stå sammen og finde løsninger så alle trygt kan gå på arbejde. Det er foreningens indtryk at langt de fleste produktioner foregår i et trygt arbejdsmiljø. Derfor ser vi det som vigtigt, at der ikke spredt sig en unødigt frygt mellem de forskellige faggrupper, men at vi bruger beretningerne der er kommet frem til at få gjort alle produktionerne trygge i fremtiden.

På foreningens vegne

Christoffer Berdal
Formand, Foreningen af Danske
Sceneinstruktører

NYE MEDLEMMER

Anastasia Holst Nørlund

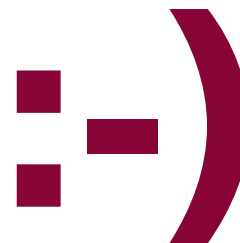
Anna Balslev

Camille Sieling Langdal

Emil Rostrup

Jennifer Vedsted Christiansen

Sullivan Lloyd Nordrum

KÆRE MEDLEMMER

Dette forår søsatte bestyrelsen en mentorordning for instruktører. Vi sendte nedenstående brev rundt til de seneste uddannede instruktører og andre med interesse for projektet.

Vi sætter nu brevet her i det postomdelte, for at minde om, at ordningen fortsat eksisterer:

Vi skriver til jer da I enten snart er færdiguddannede eller er blevet det inden for de sidste 3 år. Vi har i bestyrelsen for Danske Sceneinstruktører længe gerne ville lave et initiativ for nye i branchen, hvor de kan søge hjælp eller gode råd i alle tænkelige situationer omkring instruktør arbejdet, hvor forbundet ikke kan hjælpe. En slags akut linje når man står i en situation og ikke ved hvad man skal gøre. Det kan være en lønforhandling, problemer i forhold til en teaterdirektør eller en skuespiller. Kunstneriske problemer af forskellig art.

Denne ordning kalder vi KOLLEGA SOS og går ud på at I kan blive sat sammen med en mere erfaren instruktør, hvis I ønsker det. I vil have et kaffemøde, hvor kontakten bliver etableret og så kan I sparre med denne instruktør fremadrettet, hvis I får brug for det. Om det er en eller flere gange om året er ikke vigtigt, det vigtige er, at hvis I mangler en erfaren instruktørs blik på en given problemstilling, så kan I altid ringe.

Hvis I er interesserede, så skriv til Steen steen@stagedirectors.dk så sætter han jer i kontakt med en af de instruktører der har meldt sig til ordningen.

Folketeatret: "Peter Pan"
Instruktion: Moqi Simon Trolin
Foto: Gudmund Thai

KOLLEGA k a l a s

Med Karina og Lene som tovholdere har bestyrelsen dette efterår afholdt to interessante aftner på Teater GROB, hvor aktuelle emner er blevet præsenteret og drøftet, ledsaget af en godbid eller to og et godt glas.

Initiativet fortsætter i 2018, hold øje med opslag via mail eller facebook.

Dansk scenekunst har stor gavn af at udveksle erfaringer med det internationale scenekunstmiljø. Derfor støtter Statens Kunstfond residensværtsskaber i Danmark, der har et internationalt fokus.

Et residency-forløb giver en kunstner mulighed for at tage ophold i nye omgivelser – fx på et teater. Kunstneren kan lade sig inspirere af teatrets faciliteter, netværk og kunstneriske indfaldsvinkler, og omvendt kan teatret suge til sig af den besøgende kunstners arbejde og idéer. Tillige kan en international kunstners besøg på et dansk teater være med til at opbygge et internationalt udviklingsmiljø, som kan bidrage til den løbende iltning af dansk scenekunst.

Statens Kunstfond ønsker at støtte international erfaringsudveksling, og derfor har Projektstøtteudvalget for Scenekunst netop uddelt midler fra puljen for internationale

Den canadiske forestilling "Prisms", opført på det århusianske teater Bora Bora i 2016 - Foto: Montreal Danse.

residensværtsskaber. Puljen giver støtte til danske scenekunstaktører, der tilbyder residensophold til både danske og internationale kunstnere.

Det overordnede formål med puljen er at udvikle dansk scenekunst ved at understøtte

research og videndeling mellem Danmark og det internationale scenekunstmiljø.

Bora Bora: Et residency forankret i samarbejde
Det århusianske teater Bora Bora er en af de institutioner, som har fået støtte til at udvikle deres residency-forløb, og her er de

besøgende kunstneres egne ideer udgangspunktet.

Kunstnerisk leder Jesper de Neergaard fra Bora Bora siger:

"Det er gennemgående for vores arbejde, at residency-centret støtter bredt op om kunstneres egne initiativer og visioner. Hvert residensforløb skræddersys til den enkelte kunstner, uanset om der er mest brug for tid til fordybelse eller til inspiration fra mentorer og partnere."

Bora Boras residency-center begrænser sig ikke kun til teaterets egne fysiske omgivelser, men involverer både internationale og lokale aktører.

Der er etableret partnerskaber med andre residency-centre i verden om udveksling af kunstnere for at sikre indløb af ny inspiration.

Fakta om puljen for internationale residensværtskaber

Bora Bora har modtaget en fireårig bevilling på i alt 1,2 millioner kroner.

Københavns Internationale Teater har ligeledes modtaget 1,2 millioner kroner.

Dansehallerne i København har modtaget en udviklingsstøtte på 300.000 kroner.

Lokalt arbejdes der med at involvere egns-teatre i Jylland og højskoler som medværter, som blandt andet lægger hus til residency-forløb for koreografer og dansere. På denne måde sikres det, at programmet ikke lukker sig om sig selv, men kommer mange til gavn, også uden for scenekunstmiljøet.

Langtidsinvestering for dansk scenekunst

Projektstøtteudvalget for Scenekunst støtter residensværtskaber over en fireårig periode, og håbet er, at dette vil have en langvarig gavnlig effekt på dansk scenekunst.

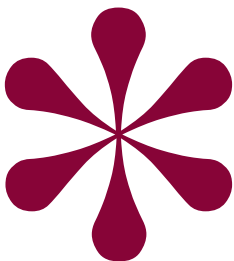
Formand for Projektstøtteudvalget for Scenekunst, Ditte Maria Bjerg siger:

"Ved at stimulere det danske scenekunstmiljø med internationale kræfter og erfaringer, skabes rammerne for, at nye initiativer og ideer kan skyde frem, som på lang sigt kan udvikle og give ny næring til det danske scenekunstmiljø."

Yderligere oplysninger

Konsulent Niklas Smith, Slots- og Kulturstyrelsen, tlf.: 33 73 33 51, niks@slks.dk
Statens Kunstfonds pressetelefon: 22 61 19 95

I det sidste fagblad have vi muligheden for at belyse Niels Damkjøers arbejde i Vestergade i midten af 60'erne. Vi fortsætter denne gang med beretningen om hvordan TEAM teatret og dermed egNSTEATRET blev født. Rigtig god læsning af dette stykke teaterhistorie fortalt af et øjenvidne!

- TEAM mig her og TEAM mig der! Hvorfor ikke bare GRUPPEN? Det er sgu' godt dansk og ikke sådan no'et buisnes English!

- TEAM er det bedste bud! Det dækker både gruppe, hold, ensemble, bande og trup og ærligt talt GRUPPEN...! det lugter jo langt væk massepsykose og hjernevask!

Vi skændes så det brager. Begrebet 'gruppe' er brandaktuelt her i slutningen af tresserne. Der udgives bøger om gruppepsykologi, laves fotoserier om gruppesex og skrives artikler om gruppeteater. I Aarhus har vi haft besøg af La MaMa, Open Theatre, Firehouse Theatre og ikke mindst Odinteatret, som siden 1. juni 1966 har kæmpet for sin fortsatte eksistens i Holstebro. Er gruppeteater noget i retning af TEATER LABORATORIUM hos Grotowsky i Wroclow eller er det et ENSEMBLE TEATER som hos Ralf Långbacka i Göteborg? Eller måske

et politisk bevidst SKUESPILLER-KOLLEKTIV som det svenske Fria Proteatern?

Diskussionen er flere gange vendt tilbage efter at vi – skuespillere, teknikere og instruktører fra det konkursramte Vestergade 58 – har valgt at lave vores eget teater, hvor alle skal være medbestemmende.

I det tidlige forår 1968 har vi nu intense prøver med en række små situationer, som snedigt monteret sammen, kan indgå i et slags dramatisk forløb. Samtidig søger vi en teaterbevilling hos kulturministeriet. Ellers er det ikke lovligt at spille offentlige professionelle forestillinger. Teaterloven kender dog i 1968 ikke til begreber som gruppe, kollektiv eller egNSTEATER. Der er kun én person ad gangen, der kan få en teaterbevilling. Det er direktøren eller lederen. Det ender med at alle synes at jeg skal søge, da jeg jo har papir på at

have forstand på dramaturgi. Og selvfølgelig skal vi fortsætte med at skulle være enige om alle vigtige beslutninger. Diskussionerne bliver baggrund for udviklingen af en række nødvendige "dogmer" for TEAM. Karlhelge Bohnsen citerer jævnlige Stanislavskij: "Du skal elske kunsten og ikke dig selv i kunsten!" Vi er alle, uanset baggrund, enige om at alle forestillinger skal være unikke. Det er forbudt at kopiere. Hver gang skal der startes fra bær bund, fra scratch. Og der er kort vej mellem vision og virkeliggørelse ude i et af de små rum i Benthe Dalsgaard's kælder i Højbjerg, hvor forestillingen "Nogen ser nogen" bliver til.

Der er afbrydelser og snubletråde. Som instruktør kan jeg i perioder mest arbejde med Benthe, Henning Olesen, Kirsten Kolstrup og Jens Østrup. Ind imellem er Karlhelge og Nanna Sonne til prøver og senere forestillinger i et gruppe-teater-eksperiment på Svalegangen.

Jakob Oschlag har fået orlov fra sit instruktørjob i Sverige og er i gang med at iscenesætte "Flåden" af Kent Anderson med brug af nye mere "demokratiske" arbejdsformer, som instruktøren Ralf Långbacka er eksponent for. Karlhelge og Nanna er begejstrede for Jakob og hans involverende stillen dialektiske spørgsmål og forslag, men ikke alle kollegerne i ensemblet kan dog følge de nye tanker. Karlhelge beretter om hvordan en ældre skuespiller går i selvsving, da han skal tage stilling til flere muligheder for reaktioner på en given impuls:

- Nej, nu skal du bare sige mig hva' jeg ska' gøre! Det er sgu' da dig der er instruktør!

"Flåden" får premiere 30. marts 1968 og spiller 16 gange. Efter det samler vi kræfterne og får forestillingen "Nogen ser Nogen" færdig og solgt til Krabbesholm Højskole

i slutningen af april, og så bliver vi pludselig glædeligt overraskede. Ganske generøst tilbyder Svalegangens teaterleder Henrik Bering Liisberg at vi omkostningsfrit kan bruge scenen og teatrets tekniker Bo Samuelsen i en hel uge til prøver og forestillinger.

"Nogen ser nogen" får smukke anmelderroser efter premieren 11. maj 1968, men vi har ikke råd til plakater eller annoncer, så besøgstallet på Svalegangen i Rosengade 11 er ikke stort, men vi spiller, vi er i gang, vi ved hvad vi vil, vi er ikke til at stoppe... og så sker "miraklet". Vi får besøg af K.O. Jensen. Formanden for publikums-organisationen Herning Teater.

K.O. fortæller året efter i et interview med Jørgen Munkebo at han egentlig kom for at se om de gode anmeldelser af "Nogen ser nogen" også passede i virkeligheden. Og hvis ja, så købe en forestilling eller to. Efter

forestillingen mødes vores pressetalskvinde Benthe med K.O. og fortæller lidt om vores vanskelige økonomi og vores teatervisioner. K.O. Jensen, velfærdsofficer på flyvestationen i Karup, er en munter handlingens mand, og der kommer hurtigt et forslag fra ham:

- Benthe, du undersøger om I kan og vil møde op i Herning 1. august og virke som egns-teater? Så spørger jeg imens det kulturelle udvalg i byrådet om de er med på ideen.

Som sagt så gjort. Alle medvirkende i "Nogen ser nogen" siger "ja", og det samme gør Svalegangens tekniker Bo Samuelsen. I Herning tager det to minutter for byrådet at vedtage et tilskud til TEAM, der dækker lønninger til skuespillerne og stiller et gratis egnet lokale rådighed. TEAM kan uden logistiske problemer være sammen med Herning Filmklub i den nyligt restaurerede gamle

biograf i Jyllandsgade 2. I det relativt smalle indgangsparti mod gaden har vi i den første lange tid mødested og frokostlokale. Og her ligger institutionens eneste toilet.

K.O. Jensen og vi i TEAM giver hinanden håndtryk på at TEAM skal producere teaterforestillinger for HERNING TEATER (Teaterkredsen).

Jyllands-Posten laver 19. august 1968 et helsides opslag med overskriften "Friske Hemningtopper i kulturfelttog med nabobyen". Det er Holstebro og Odinteatret der hentydes til. Vi har et fint forhold til Eugenio Barba og hans lille hold af hengivne skuespillere. Underteksten i artiklen drejer sig derfor om hvilke af de to nabobyer, der nu får trykt flest kulturelle spalte-meter i aviserne. Noget som er gavnligt for et ekspanderende erhvervsliv. Stemningen er hektisk i Midtjylland. Vi får gode råd og praktisk hjælp

af Preben Tøttrup i Biografklubben. Alle arbejder på fuld tryk. Det er svært at lade være med at smile lidt triumferende. "Dogmet" siger at vi er et kollektiv af individualister med hver sit ansvarsområde, men alle kan blande sig i alt. Alle er forpligtede til at deltage i møder, træning og prøver. Arbejdsdagen starter normalt kl. 10 og bliver rutinemæssigt delt op i to timers opvarmning og træning og derefter 4-6 timers prøve – alt efter om vi spiller forestilling om aftenen eller ej. Benthe Dalsgaard tager sig af PR, Bo Samuelson er ansvarlig for lyset, Karlhelge Bohnsen står for daglig stemmetræning og diktion, Jens Østrup tager sig af regnskaberne og scenen, Henning Olesen lærer os spring og faldteknik, Kirsten Kolstrup kan tilskære og sy og har ansvar for kostumerne, Nanna Sonne skriver på et børnestykke, jeg har ansvaret for repertoiret og sammen med Nanna kontakten til K.O. og teaterkredsen for Hemning og Omegn.

Vi har hver uge besøg af en yogalærer fra Aarhus, sangeren Kjeld Taarup underviser os i stemmebrug og sangteknik, skuespilleren Gunnvør Nolsø træner os i kropsmime, Jørgen Hedegaard laver workshops med inspiration fra sit ophold i Dario Fo's klovne-gruppe I Colombaioni – stunts, akrobatik, klovne-rutiner og kaskadør-fald, slagsmåls-teknik.

Folk kommer ud og ind af døren i en lind strøm. Vi er ved at opbygge et nyt stort netværk, samtidig med at vi holder fast i kontakten med teater- og musikvennerne i Aarhus. Vi er for en pæn lang stund blevet verdensberømte i Dannevang. De fleste lands- og lokalaviser skriver om os og takker ja til vores premiereinvitationer. Der kommer gerne en halv snes journalister hver gang vi får premiere. Danmarks Radio laver reportager og interviews. Der bliver arbejdet med

at få fat i et lysanlæg og en sceneopbygning. Jeg er ved at iscenesætte "PICNIC" af Ladislav Smocek – en af de oprørske tjekkiske dramatikere, kollega til Vaclav Havel – den senere præsident i Tjecoslovakiet. Der har været "forår i Prag", og jeg har i 1967 i en uges tid deltaget i Odinteatrets seminar om aktuelt tjekkisk teater med Cinoherni Club, instruktøren Ottomar Krejca og dramatikeren Ladislav Smocek. Jeg har fået dramatikeren debuttekst og rettigheder til at opføre "Picnic" i DK. Gunnar Frost Olesen fra Slavisk Institut på Aarhus Universitet har lavet oversættelsen til os.

- Har du hørt det! Russerne er gået ind i Tjecoslovakiet!!

Det er onsdag den 21. august 1968. Kirsten har tårer i øjnene af raseri og sorg. Jeg nikker og fnysrer. Radioen er fuld af urovækkende

nyheder. På en ubehagelig måde er Smoceks tekst og vores prøver med den med ét blevet alt for aktuel, men arbejdet går videre de følgende dage, hvor min gamle skuespiller fra Vestergade 58 Ebbe Grunwald kommer for at lave militærtræning med skuespillerne. Niels Lynge, som skal spille sergenten Crack er med i bilen. De medbringer også et ny-indspillet bånd med musikken til forestillingen. Det er lavet af mit favoritband TEARS i Aarhus anført af Holger Laumann. Mens Niels Lyhne, Jens, Henning, Karlhegler og Bo træner deres "tattoo" til jazz-rockmusikken kommer scenografen Thomas Kruse med projektionsapparat og vil overføre billeder til stort format på udskårne sætstykker. En krigsjungle skabt af tegneseriefigurer: "BANZAI!"

Nogle uger efter kommer også Herbert Semey, skulptør og maskemager. Han skal have taget mål af vores ansigter og lavet

gipsforme. Der er 7 skuespillere til 15 roller. Konceptet for vores næste voksenforestilling "Jean De France" af Ludvig Holberg bygger på mulighed for hurtige skift med halvmasker i commedia dell'arte stilen. Vi vil spille på åben scene uden fortoeppe – uden møbler, kun med nogle få rekvisitter. Et kunstnerisk "dogme".

Da alle i princippet både er ansatte og chefer, skuespillere, teknikere og administratorer, går der også tid med at holde møder – gerne i frokosttiden, men også det ugentlige morgenmøde kl. 9 bliver tit gentaget flere gange i løbet af ugen. Alle skal i princippet vide noget om alt. Og hvis man ikke ved noget om fx lys og lyd, skal man sætte sig ind i det. Altså mindst på et elementært plan. Vores "dogme" om ledelse er at vi bruger den afrikanske palaverform dvs. at vi bliver ved med at diskutere til vi til sidst når til enighed.

Kun i konfrontation med uløselige dilemmaer kommer der en slags indirekte afstemning ved at de der er mindretal til sidst må bøje sig for flertallet, men vi er otte individer – et lige antal. Det giver gerne ligevægt mellem synspunkterne. Det er ind imellem enormt frustrerende for alle, men til gengæld er der ikke så meget der kommer bag på os bagefter i samarbejdet. Vi kender hinandens meninger og standpunkter. Tror vi.

Efter Picnic skal vi i gang med børneforestillingen. Det er en udfordring. Dansk Skolescene har spillet forestillinger i Herning og omegn. Mødt af en vis skepsis. Vi er et sted hvor Indre Mission har en stærk indflydelse på mange sjæle - og teater er som bekendt sammen med dans, kortspil, hor og druk den store hovedvej lige lukket ned i helvede. Vi har fået en nyttig og diplomatisk briefing af major K.O. - Nanna er derfor helt klar i spyttet.

Det er en sprælsk komedie hun har skrevet. Handlingen er grotesk, morsomt og lægger op til interaktion med børnetilskuerne, men der er også masser af muntre godbidder til det ledsagende voksenpublikum. Det er blevet vintertid og mørke. Jens har arbejdet med scenografien. Det er blevet til en model af en enkelt scenekasse i 1:10. Jens beklager, men mere kunne det ikke blevet til.

Næste dag har vi møde med K.O. som fortæller at Jens opsøgte ham i går. Jens har smidt alt fra sig og er taget hjem til Aarhus. Midt i begejstringsrusen har vi alle fortrængt at vi i ugevis er kommet til teatret i tasmørke, været 6-8 timer i det kulsorte rum uden vinduer inden vi er kørt hjem i mørket - fortrængt at vi hver dag også i flere weekender har knoklet løs med prøverne, selv om vi ind imellem var segnefærdige. Jo det knager også slemt i flere af spillernes parforhold.

Ensomhed, mørke, depression. Jens må have følt sig udenfor, bliver vi klar over.

Vi er ved et afgørende vendepunkt. Nu er vi kun syv. Et ulige tal. Det går hurtigt med de dagsaktuelle praktiske beslutninger for at erstatte Jens. Nanna instruerer selv sit børnestykke. I "Jean de France" fortsætter jeg som instruktør og får dertil tjenerrollerne Arv og Pierre, som var tiltænkt Jens. Herbert Semey laver hurtigt nye masker. Chokket i november-mørket får selvansagelsen i gang. Begrebet TEAM får nu i diskussionerne tilført nye tolkninger og flertallet får indført et nyt "dogme", som mindretallet til sidst må bøje sig for. TEAM skal herefter opfattes helt bogstaveligt: at holdarbejde betyder at alle medlemmer af truppen i programmer og presstekster skal være anonyme. Der skal bare stå TEAM. Der må kun nævnes navne, når det er folk udefra som fx Herbert og Thomas.

Diskussionerne drejer sig også om, hvorledes hullet efter Jens skal fyldes ud. Der er god plads i budgettet til det. Er det et rigtigt TEAM hvis vi - ligesom Fiol Teatret under Arne Skovhus - selv begynder at uddanne elever, som kan blive formet i den TEAM'ske ånd fra starten, eller trænger vi mere til et par nye markante skuespillere med en god bagage af erfaring med sig? Men udelukker det ene det andet? Har vi ikke brug for begge dele? Det sidste er der dog ikke økonomi til, så endnu engang bliver der i enden på palaveren skabt et "dogme" om at TEAM udvikler sig ved at få elever i oplæring (men med samme løn som alle andre).

Nanna får sat humør i truppen igen. Hun har selv været engageret som skuespiller af Dansk Skolescene, som 1968 er blevet lukket. Det tager Nanna frækt nok afsæt i, og i nogle få minutter genopstår spørgsæt af

det hedengangne teater, da Bo spiller den kendte formanende figur, der før hver forestilling stiller sig op med den lille sorte bog og holder en gardinprædiken om at tie stille og ikke rasle med slikpapiret! I Nannas version slipper han ikke godt fra det, for 3 gangstere, Humbert, Urban og Babette kommer og putter ham i en sæk og bortfører ham. Så er løjerne i gang for fuld kraft. Hvem skal være den nye gangsterchef?

"Hjælp, hvad er det dog der sker?" bliver en forrygende, festlig forestilling. Interaktionen med børnene fungerer optimalt, og der bliver stor efterspørgsel på os. Jeg nyder meget at være med i rollen som Lillebror – noget af en tjans som spiller for den storebror min rolle grænseløst beundrer, bliver spillet af en yderst populær Henning, som børnene bare er vilde med. Vi får mange tilbud om at spille forestillingen i de midtjyske byer. "Dramatisk

Forum" i DR udnævner det til at være årets bedste danske børneforestilling.

Kirstens fremragende kostumer i "Jean de France" udgør hele scenografien sammen med bagtæppet, da vi har premiere 21. januar 1969. Karlhelge spiller Jean med menneskeligt ansigt iført farvestrålende brokadejakke og Anisette-paryk. Alle andre er i ens bondetøj lavet af lysebrunt anonymt sækelærred. Herberts masker og skuespillems krop- og stemmesprog tegner figurene. De er mange hurtige skift, hvor skuespillerne i hast skal skifte masker. Vi er blevet inspirerede af Jens Kruses bog "Holbergs maske". Forestillingen kommer til at fungere. Publikum morer sig og anmeldelserne er rosende for originaliteten og godt samspil. Det nye TEAM princip om anonymitet for TEAM's medlemmer irriterer dog flere kritikere, og de kan ikke lade være med at drille lidt ved at navngive

1969

HOLSTEBRØ

Festlig komedie i Laden

Herning-truppen „Team“'s opførelse af „Hjælp, hvad er det dog, der sker“ gjorde stor lykke

De godt 100 børn og voksne, der i går eftermiddags i Laden i Holstebro overværede teatertruppen »Teames stykke «Hjælp, hvad er det dog, der sker», fik en morsom og festlig oplevelse. Den dygtige Herning-gruppens leder, Nanna Sonne, har fundet frem til et stykke, der fængsler fra først til sidst. Selv om selve historien er lidt tynd, opvejes det rigeligt af de påfund og kløvnertier, som alle de medvirkende mestrede.

Handlingen indledes meget pludseligt med at medlemmerne af en gangsterbande erobrer scenen og baster og binder en pæn herre, som de mener er den berygtede »Divaneser Karl« der bl. a. har stjålet penge fra de tre gangsters chef. Straks tager de tre, to lidt halvdumme mandfolk og en yderst bestemt dame, fat på at undersøge »Divaneser Karl«. Jo længere undersøgelsen skrider frem, des mere overbevist

bliver de om, at det er den rette, de har fundet.

Imidlertid dukker fangens kone op, og nu bliver gangsterne bragt på andre tanker. Fruen får hurtigt bragt gangsterne ned på jorden, og snart er alle forsamlede ved kaffebordet for at slutte fred og gøre bod for misforståelsen. Men, når den pæne herre ikke er »Divaneser Karl«, hvem er det så? - Jo, det afsløres til sidst. Ved hjælp af en speciel ring bliver fyren afsløret.

Den rigtige skurk har under hele forestillingen opholdt sig i siden sammen med publikum, der hele tiden søges draget med ind i begivenhederne på scenen, bl. a. ved at skuespillerne gik ind og ud af publikumsindgangen, og ved at de medvirkende flere gange appellerede til skuerens assistance under eftersøgningen.

»Hjælp, hvad er det dog, der sker« er først og fremmest beregnet på de mindre børn, men større børn og voksne kan også få stor glæde af forestillingen, der byder på såvel gammelkendte kløvnertier og slagsmål som på nyskabelser, f. eks. et intimt forhold mellem skuespiller og tilskuer.

Følgende medlemmer af »Teames« deltog i opførelsen i Holstebro: Benthe Dalsgaard, Karlhelge Bohlsen, Henning Olesen, Kirsten Kolstrup, Jens Østrup, Niels Darnkjær og Bo Samuelson.

Den pæne herre i midten (øverste billede) er den mand, banditterne regnede med var »Divaneser Karl«. På billedet er to af bandemedlemmerne ved at afhøre ham under anvendelse af temmelig håndfaste metoder. På det nederste billede er det banditterne, der er de små. Da »Divaneser Karl«s kone dukker op, er det så som så med gangsterne hum-

Team i Herning

Det er spændende teaterarbejde, der foregår på den jyske hede i disse år. I Holstebro folder Barba sig ud med sit Odinteater, og i Herning er en lille skuespillertrup, flere af deltagerne fra det nu nedlagte Vestergade 58 i Århus, i gang med at skabe noget, der meget nemt kan gå hen at blive det mest spændende. Det lille skuespillerkollektiv *Team* har haft premiere på en bearbejdning af Paul Claudels *Bogen om Christoffer Columbus*. Claudel viser Columbus som fantasen, fribytteren, den lille jævne mand, der under Guds førelse skal finde en verdensdel. Der ligger noget af en religiøst henført Messias i skikkelsen.

Han er en erobrere, som har Gud med sig. Claudel ser ham som katolik i dette lys alle hans fejl som forfængelighed, gerrighed og selvovervurdering ufortalt. *Team* har tacklet denne opfattelse på en anden kant. Man stiller denne opfattelse overfor en måske nok mere nøgtern, Columbus som erobreren, der på linje med andre erobrere som vikingerne gør togter mod fremmede mål. I Columbus tilfælde fulgte så kirken med for at voldkristne

de nye undersætter i pavens og kongens hellige navn, og hvad er der kommet ud af det? Et samfund, der på samme tid kan sende folk i land på månen og som i sig har nogle af de største problemer med basis i en ubegribelig intolerance, en intolerance, der er i skærende modsætning til den uafhængighedserklæring, der blev skrevet i 1776.

Team får en glimrende forestilling ud af dette, der er øjeblikke af stor intensitet. Man kan distraheres i starten, fordi man ikke umiddelbart kan falde i denne flaksen frem og tilbage i tid med en neutral fortæller, der hopper ud og ind af spillet som katalysator, men man fanges. Forbindelsen mellem det historiske frem til det nutidige politisk kontroversielle understreges af *Thomas Kruuses* dekoration, en blanding af sort-hvid podie og et hvidt biograflærred, hvor film og stillbilleder oftest i kontrast med det hørte ord projiceres op. Det er ikke epokegørende nyt, men hvor er det spændende gjort.

Ben.

Columbus modtager sin kaldelse til at opdage Amerika.

"Politikken" d. 27/8-69.

Karlhelge i titelrollen Jean. Else Marie Bukdahl konkluderer sin kritik med: "Gennem et fast organiseret samarbejde og et dygtigt samspil har "Team" formået at udforme en både vedkommende og festlig "Jean de France".

Mens vi spiller i Jyllandsgadeteatret og er på turné i teaterforeninger rundt om i landet, er vi hele tiden i gang med at planlægge og forberede nye forestillinger. Mens vi prøver med vores mest radikale kunstneriske projekt Dylan Thomas "Forår i Milkwood" får vi besøg af min gamle ven og studiekammerat fra dramaturgi John E. Hansen, som dukker op og lufter muligheden for skrive et nyt stykke til os med arbejdstitlen "boks". Han bliver i en måneds tid og observerer ensembles arbejdsform og de enkelte spilleres potentiale. Som instruktør afprøver jeg med skuepillerne en række muligheder for at forløse det forunderlige radiospil for 66 stemmer. Det

bliver til en lang række fravalg og ender med et nyt kunstnerisk koncept: alt skabes direkte på en kvadratscene af skuespillernes kroppe og stemmer og situationerne forbindes i en glidende rytme som filmagtige transformationer. En lang sammenvævet musikalsk montage uden scenskift, møbler, rekvisitter og med "neutrale" kostumer i en række enkle smukke farver, som Kirsten sammensætter. Publikum sidder på stolerækker anbragt i en firkant omkring scenen. Alle fire hjørner er åbne, uden stole. Forestillingen bliver overbevisende fordi Jørgen Nash har gendigtet Dylan Thomas med et festfyrværkeri af sproglig poesi og overraskende nye vendinger, og de seks skuespillere overgår alle sig selv med i gennemsnit hver at få ca. 10 markante roller i spil. Pressen er begejstret ligesom publikum. "Dramatisk Forum" er senere på året ude med en kåring af spillet som årets bedste danske turnéforestilling.

K.O. har taget sig af trykningen af programmet. Han har været omkring prøverne nogle gange og set hvad der er foregået, så han har derfor syntes at det var rimeligt at jeg blev nævnt som instruktør, hvilket jo unægtelig ikke er løgn, men nu bryder fanden løs, for det er et brud på dogmet om anonymitet og vreden munder ud i at der internt i truppen tales om at bryde med Herning Teater. Det synes jeg dog – sammen med flere andre – ikke er nogen god idé. Vi har givet hinanden håndtryk på noget der er vigtigere end en enkelt rettelse i et program skal kunne spolere det. Og i øvrigt har K.O. og Herning Teater på ingen måde lagt pres på hvad vi skal spille, eller hvordan vi spiller.

I TEAM er vi næsten færdige med at vedtage repertoiret for næste sæson. Nu må der lidt gang i diplomatiet. Nanna og jeg tager en lang snak med K.O. om det og meget andet.

I fremtiden bliver der ikke ændret et komma i programmerne fra hans side, og der kommer til at være plads til to nye skuespillere i næste budget. Der er også penge til at producere "Box" i foråret 1970 og i efteråret 1969 en ny børneforestilling, som Nanna skriver og instruerer med sikker hånd. I september skal vi have premiere på "Længe leve..." – på dette tidspunkt lidt af et fantom, for vi er internt ikke kommet til enighed om voksenforestillingen i efteråret 1969. Konflikten om anonymitet eller ej ender i første omgang i al fredsommelighed.

En morgen kommer Karlhelge begejstret ind med noget i hånden: "Bogen om Christoffer Columbus. Skuespil." Rent bogteknisk et vidunder med grafik af Svend Okkels fremstillet hos Poul Kristensen Trykkeri i Herning. Umiddelbart er jeg skeptisk. Et af Paul Claudels mest religiøse værker? Det katolske

univers for fulde gardiner? Allerede på side ét ringer og bimler det i hovedet på mig sammen med kirkeklokkerne i regibemærkningen, og jeg kan ikke slippe bogen før den er færdiglæst. Stadig skeptisk, men dybt fascineret. Det myldrer med billeder fra den nye verden dengang og den nye verden nu. Vi har lige set Niel Armstrong på månen. De sorte amerikanere laver revolte mod den fortsatte racediskrimination. Vi spejler den gamle og nye verden med indledningen til den amerikanske uafhængighedserklæring inspireret af Martin Luther King.

Vi er også kommet i gang med fornyelsen af truppen. Der er en del ansøgninger, og efter samtaler og en slags optagelsesprøve med improvisationer, vælger vi at ansætte Jan Wilhelmsen og Kurt Dreyer. Da de ankommer i starten af august 1969, bliver de med det samme kastet ind i produktionen af "Bogen

om Christoffer Columbus". Kurt får en flyvende start som figuren Myten om Columbus, medens veteranen Bo levendegør den anderledes usikre Historiske Columbus. Kirsten skaber fabulerende og farverigt kostumeunivers bl. a. med brug af dobbeltfarvede, rundskårne, vendbare kapper, Thomas Kruse står for billedprojektioner, film og lysbilledshows, medens jeg laver modellen til sceneopbygningen og instruerer forestillingen. Mesterfotografen Torben Stroyer skyder som sædvanlig mens vi spiller forestillingen og skaber en række unikke fotografier i det markante scenelys som Bo og Henning har taget sig af. Forestillingen fungerer godt som fabulerende teater, men deler vandene i pressen. De fleste anmeldere er positive. Politiken er begejstret og Jesper Langballe som er reser- vist på Jyllands-Posten er fuld af håb og foragt.

Børneforestillingen som Nanna skriver og instruerer skifter titel fra "Humbert, Urban og Babette" til "Hjælp! Nu er de her igen!" og bliver en endnu større succes rent salgsmæssigt, da forgængerer i den grad har banet vejen for børneteater i det Midt- og Vestjyske. Vi får travlt med at spille de mange forestillinger.

John E. Hansen slår sig ned i nogle måneder i Herning, og vi går i gang med træning og prøver til "og bag dem synger tovene". Det er en kollektiv instruktion, hvor alle medvirkende sammen med forfatteren blander sig med mere eller mindre gode råd. Vanskeligst er det i de mange komplekse slagsmåls-scener, hvor specielt Henning, som udfordrer Cassius, og jeg, den gamle mester Marcellus, gerne skal undgå skader i en lang række slag, spark og fald. Værst går det til, da vi begge står med snuden vendt mod dommeren, og jeg skal lave et helt sving med

FORÅR I MILKWOOD

et spil for stemmer af

DYLAN THOMAS

den waliske lyriker, dramatiker og prosaist (1914—1953), der blev verdenskendt gennem radiospillet "Under Milkwood" (Forår i Milkwood).

Gangdigtning	Digitoren Jørgen Nash
Instruktion	Dramaturgen Niels Dømkjær, TEAM-teatertruppen.
Scenisk adaptation	TEAM
Scenografi	TEAM
Belysning	TEAM
Kostumer	TEAM
Medvirkende	Fig. medlemmer af TEAM-teatertruppen: Karlhelge Bohnsen - Benthe Dalsgaard - Kirsten Kolstrup - Henning Olesen - Bo Samuelsen og Nanne Sonne
Musikalsk bearbejelse ..	Seminarieadjunkt Jens Kragst Thomsen

Forestillingen er produceret af TEAM
for HERNING TEATER (Teaterkredsen)

FORÅR I MILKWOOD er karakteriseret som et spil for stemmer, og det har tidligere kun været opført i BBC (den engelske radio) og i 1956 i Danmark. TEAM har taget dette stykke op på grund af dets arbejdsmuligheder og dets velegnethed for gruppeteaterformen.

I denne forestilling møder De 50 forskellige personer, bl. a. kaptajn Cat, Roale Probert, mr. Fog Swardo, Waldes mor, mr. Waldo, lord Syttal, mrs. Bager I og mrs. Bager II, Will Nilly, mr. og mrs. Ogmone, Orgel Morgan, Utah Watkins, Lily Smalls, slagter Beytin, pastor El Jenkins, springfløret, Simulad søfæreren, Johannes Bedemand — et bredt udvalgt af Milkwoods borgere.

5 medlemmer af TEAM står for de 50 roller, og de 6 livsdagere hver sin gruppe med samme karaktertræk: BENTHE DALSGAARD, de voksne, ugifte kvinder; KIRSTEN KOLSTRUP, de unge, ugifte piger; NANNA SONNE, fruene; KARLHELGE BOHNSEN, de voksne mænd; HENNING OLESEN, autotemplerne, og BO SAMUELSEN, de ugifte mænd.

strakt arm som et stopslag et par centimeter fra Hennings kind. Det er næsten umuligt at udføre, for jeg får først øjenkontakt med målet i den allersidste brøkdelt af et sekund. Når jeg gør det langsomt, er det er svært for Henning at være præcis nok i reaktionen – et spektakulært flyvende sidefald. Jeg prøver at gøre det lidt hurtigere. Antallet af forslag og gode råd fra ivrige kammerater topper nu. Så er pludselig én der råber:

- Så slå da til for helvede, SLÅ!

Det gør jeg så som ren refleks. Slår helt igennem uden stop og Henning laver en vinkel på 90 grader, svæver lidt i luften og kommer i gulvet med et brag. Heldigvis har vi boksehandsker på og Henning, som er lynhurtig i reaktionen, undgår en del af kraften fra slaget. Kinden er dog klædelig rød bagefter. Jørgen Hedegård sidder ind

imellem med ved ringsiden og giver fiduser om specielle kaskadør- tricks. For at det hele kommer til at se nogenlunde autentisk ud, får vi gennem et par måneder også et lynkursus i boksering af bl. a. Walter Hansen. Jysk mester flere gange. I en berømt kamp 12. december 1963 besejrede Walter selvste Tom Bogs med dommer-stemmerne 2 - 1. Respekt mand!

I kulturkampen fører den nye radikale kulturminister Kristen Helveg Petersen også på point i kampen for og imod reformer i kulturlivet. Folketingets kulturudvalg kommer selvfølgelig forbi for at bese det succesfulde Herning Teater med de høje belægningstal, og det underlige fænomen gruppen TEAM. Eksperimentalteater ude på heden? Der arbejdes i kulisserne for at teaterloven bliver revideret. Skuespilleren Niels Andersen – senere Vandrefalken - har meldt sig ind i det radikale venstre, og som kulturpolitisk suf-

flør hvisker han nok ret højt i de ministerielle kroge om opsøgende teater, gruppeteater og egnsteater.

Jyllandsgadeteatret åbner sig, og folketingets kulturudvalg træder i sort rum omkring en boksering. Der demonstreres lidt af handlingen i ringen, og så bliver næste omgang en ren spørgerunde fra ringside. Spørgerne har åbenbart smugtrænet og sat sig ret godt ind i problematikken. Fra ringen får vi viderebragt det dramatiske evangelium at skuespilkunst hos os ikke er en reproducerende kunst, men en på alle måder originalt skabende kunst. Forfatteren Hans Jørgen Lembourn har set Thomas Kruses plakat for Bogen om Christoffer Columbus og vores innovative tilføjelser til titlen. På forfatterstanden vegne er han selvfølgelig kritisk:

- I ændrer rask væk på Paul Claudels værk. Hvad så med droit moral? Forfatterens ophavsrettigheder?

- Det vil vi da blæse på! (Latter og forbløffelsesudbrud i ringside) Hver gang vi sætter et stykke op starter vi fra scratch. Vi fortolker teksten ved at gøre materialet til vores eget! At lave teater er en original skabende proces, og instruktøren skaber sammen med skuespillere og teknikere hver gang et unikt selvstændigt kunstværk.

Ups! Jeg har selv som forfatter og instruktør ophavsrettigheder, så det spontane svar til den progressive konservative Lembourn var så flabet at jeg er nødt til at være grundig i forklaringen bagefter. Omkring ringen bliver der smilet og nikket, enkelte ryster på hovedet. Støvet lægger sig, og alle ender med at se glade ud. Man takker og klap-

per, og så skal udvalget skynde sig videre til Carl-Henning Pedersens kæmpemæssige keramikmaleri "Fantasiens leg om livets hjul" i Angligården i Herning, og oppe i Holstebro venter Odinteatret alias Nordisk Teater-laboratorium. Besøget får snart efter følger. Der åbnes op for flere styreformere og for begrebet egnsteater.

Vi har ur-premiere 24. februar 1970 i og omkring bokseringen. Publikums-mæssigt bliver "og bag dem synger tovene" en succes. Der kommer et nyt publikum med i teatret. Pressefolkene er imponerede over det intense kropslige teater, men anmeldelserne er kritiske i forhold til forestillingens helhed. Igen driller pressen i forhold til navneforbudet. Modsat retssager med navneforbud kan man her ganske ustraffet løfte sløret efter for-godtbefindende. Det kan blive en ren sport. Politiken nævner fx tre skuespillernavne,

medens Anne-Katrine Gudme i Information er lidt ærgerlig over anonymiteten: "Der er een bidende sjov og een rørende præstation som man ikke får lov til at navngive, fordi Team er et udeleligt team. Den lille frysende mesterbokser Marcellus med den kløende højrehandske, den sande forsvarer af ro og orden. Dumme-peteren Sonny der altid gør det forkerte, måske fordi hun ikke har opfattet hvilket spil hun spiller med i." Vi, der på denne måde bliver nævnt, får en unødigt dum smag i munden, ligesom Karlhelge må have haft efter premieren på "Jean de France".

En dag kommer Kaspar Rostrup forbi. Ebbe Langberg har engageret ham til at iscenesætte "Peer Gynt" af Henrik Ibsen på Aalborg Teater i et eksperimenterende koncept, hvor det fysiske, visuelle og musikalske udtryk skal være bærende for ordene. Vil vi være med

sammen med den yngre del af Aalborg teaters personale og nogle unge skuespillere fra København? Vi er overvejende positive. Vi kender Kaspar som en fremragende instruktør, og K.O. og Herning Teater bakker det op. Tre måneders prøver og ca. 50 forestillinger i efteråret. Som Harald Engberg senere skriver som overskrift i Politiken "Peer Gynt udsat for gruppeteatret" (5. nov. 1970). Det bliver klart nok en ganske anden definition af gruppeteater end den vi langsomt har bevæget os hen imod, da begrebet ENSEMBLETEATER indebærer at fællesskabet skabes gennem markante navngivne individer som i deres forskellighed bare er gode til at spille sammen. Som vi egentlig startede med tilbage på teateret i Vestergade 58.

TEAM deler sig nu i to arbejds hold som skal arbejde med forestillinger for skolebørn. Karlhelge vil sammen med Kurt og Kirsten afprøve en ny opsøgende teaterform: et intimt klasseværelsesspil, hvor skuespillerne er i roller som skolebørn der er stukket af hjemmefra. Dog med brug af egne navne. Ganske uden forvarsel kommer så Kirsten og Kurt pludselig ind i en skoleklasse. Da det skal være en overraskelse, er der ingen af os kolleger eller pressefolk, som får lov til at se hvordan "Skyklapper" folder sig ud ved at stille spørgsmål til en række vedtagne normer. Men flere af de lærere, som er til stede i de mange klasser, som forestillingen spiller i, beretter om megen latter og skræppe problemstillinger, som børnene er med på. På den måde kan pressen alligevel konstatere af Kurt og Kirsten har sikret TEAM endnu en ny succes. Stykket er skrevet af den svenske dramatiker Allan Rune Pettersson. Vi hører

samtidigt om at et nyt gruppeteater BANDEN med Niels (Vandrefalk) Andersen i front, rejser rundt som opsøgende teater med "Spillet om skolen" og "Bim Bam Busse".

Vi andre i TEAM skal samles om et kollektivt eksperiment, hvor grænsen mellem skuespillere, forfatter, scenograf og instruktør skal ophæves. Alle skal være med til alt. Med tiden er der blevet indrettet en art lettere afskærmet hyggekrog bagerst i højre side af det store sorte teaterum. Her sidder vi så efter træningen hver dag og skal arbejde os frem til en forestilling med temaet "Aggression". Et svensk gruppeteater har lavet en forestilling med samme tema, men vi skal sammen skabe vores eget unikke værk. Vi får alle læst Konrad Lorenz og bøger om kropsudtryk. Bente, Nanna, Henning, Jan, Bo og jeg får snakket grundigt om det biologiske og det sociale omkring aggression, men der kommer

ikke rigtig noget teater ud af det. 6 personer venter en måneds tid på en forfatter. Henning bryder dødvandet og spørger om jeg vil påtage mig at være instruktør og finde et spil som kan erstatte aggressionsprojektet.

Vi går så i gang med radikal scenisk fortolkning af Ionesco's "Jaques eller Underkastelsen" og Jan Wilhelmsen får hovedrollen og det er et godt valg. Vi fordansker navnene og giver familiedramatet et stærkt fysisk udtryk. Prøvetiden bliver kort af gode grunde, men det ender med en intens fremstilling af en teenagerdrengs komiske og mareridtagtige oplevelser i konfrontation med et mangede hovedet uhyre: Familien!

TEAM og ENSEMBLETEATRET

TEAM's integration i ensemblet som Kaspar Rostrup har fået samlet sammen på Aalborg Teater bliver bogstavelig talt en mellemrubrik

i den dramatiske fortælling om TEAM set i min erindring og optik. Kaspar har fået unik opbakning fra teatrets chef Ebbe Langberg. Sikker for Kaspars opsætning af Shakespeare "Hamlet" med premiere 29. marts 1969 skaber stor positiv opmærksomhed.

Ensemblet har 22 skuespillere og 5 musikere og en stor teknisk stab. Vi starter hver morgen kl. 10 med to timers træning og så 6 timers prøver. Ligesom hjemme i Jyllandsgade (er Kaspar blevet inspireret hos os?), men nok noget overraskende for flere af teatrets skuespillere. Alle går med på de skræppe betingelser: der er kamptræning og akrobatik ved vores Henning, tale og sang med Keld Taarup, ballet, dans, koreografi med Jens Brenaa, og Holstebros stadskomponist, Jørgen Plætnér laver den eksperimenterende musik med bl. a. en dansemelodi i 5/4 takt.

Det scenisk udstyr er spektakulært. Kaspars bror Claus står for scenografien og tegninger til kæmpe galleri af forskellige kostumer. Bort set fra den svenske protagonist Lars Passgård spiller vi alle flere roller og medvirker i anonyme optog eller akrobatiske opstillinger. Heldigvis er vores kondition i forvejen i top og de nye venner fra Aalborg Teater tager også hårdt fat. Efter næsten tre måneders anstrengelser kommer vi til dagene, hvor publikumspladserne på de skrå parterre fjernes og anbringes ud i sidegangene og alle steder hvor der ellers er plads. De fleste dramatiske situationer foregår på det skrå parterre, men glimtvis mange andre steder i rummet. En lang høj scene kan i sammenhængende kassedele trækkes langt ud i rummet til scenerne i bjergene. Lyssætningen er vanskelig i "totalteater" og mange tekniske løsninger skal opfindes undervejs.

Lige før vi skal have den afgørende montage af forestilling, prøver vi de mest risikable situationer: Sfinxen ved Kairo hvor vi i en akrobatiske opstilling skal stå ubevægelige og samtidig lave et broget atonalt lydteppe. Jeg står på skuldrene af Henning i nogle minutter som en lille del af den store figur skabt af menneskekroppe. Henning skal også lægge kræfter i når han sammen med en lille flok andre kraftkarle, skal bære rundt på Lasse på en vippende plade i en lang skibsbrudscene. Henning er bomstærk, men får efterhånden problemer med musklerne i fodsålen.

Jeg skal i rollen som manden med en mumie på ryggen i Kairos Dårkiste begå selvmord ved hængning. Den store lysekroner højt oppe i loftet er fjernet, så der er et hul til et kraftigt tov. En meter under loftet er der samme sted anbragt en stålring til projektører i alle retninger. Under kostumet har jeg en kraftig sele

TEATERKRISE? IKKE I HERNING

TEAT. JENSEN BILKINDS
FOTO: M. LAUR

Nilsen Sørensen
indfører en dramatisk
indgang med Herning Oasen
under den danske
teaterkrise.

IKKE I HERNING

Der har man kun problemer med at skaffe plads og skuespillere nok. Byen var to minutter om at bestemme sig til et kommunalt gruppeteater og syv arbejdsløse skuespillere blev landskendt som "team"-gruppen.

Madsen, der skildrer en gruppe af mennesker i et stykke, er en af de mange, der har været involveret i teaterkrisen.

Især er så skidt, at det ikke er godt for noget. Selv en fremragende film kan ende godt - hvis man ellers har viljen og evnerne og lidt held oven i købet. Og det havde syv amatørskuespillere, der stod uden arbejde, da Vestergaards skole i Arhus gik ned, og de blev med et hejst og teaterkrise i Arhus Oasen drøgt til Alborg for at overtage ledelsen af Jomfru Ane-teatret.

Derfor har Herning i dag Danmarks første kommunale gruppeteater. Derfor er en gruppe unge og ukendte skuespillere blevet oplyst over det ganske land. Og blandt andet fortæller Herning-egnen fra at være et teatermæssigt uhandlende udfordret sig til en af landets mest teaterinteresserede steder med hovedlygter ved næsten hver eneste forestilling og en fremragende akter busterende med hoved 35.000 tilhøgere i sæsonen 1988-89.

Kollektivt er nøgleordet for de syv skuespillere i team, som gruppen kaldes sig. De har vist, at et teater ikke behøver at være

professionelt styret for at præsentere gode stykker. Ingen af de syv har mere at skulle have sagt end de andre - tværtimod er alderen ved fælles hovedindgang.

Så naturligtvis får de også alle samme løn: 1000 kroner om måneden.

Teaterets første ledelsesleder er den dagens dagleder. Efter Vestergaards-dagene stod skuespillerne uden penge, uden arbejde og havde en dødsrød.

Alligevel blev de ved. Fordi de kunne lide at arbejde sammen og gerne ville fortsætte med det. Fordi de havde meget bestemt mening om, hvad slags stykker, de ville spille. Og måske først og fremmest fordi de var nærende enige om, at de ville prøve den nye demokratisk arbejdsform, end den, de kendte de havde været vant til.

Derfor gav de ikke op, selv om de hverken havde lokaler til prøver eller noget som helst

hvis rum ville flytte til byen og virke som en tragedie.

- Det hele gik i sin orden, siger Niels Dalsgaard, direktør for Arhus Teaterforening og til daglig gruppeinstruktør. Også det, der forhindrer ham i selv at spille med i skuespillet. Det var nemlig, stod et udfordret møde på mødegrund - Dalsgaardens var kun en udfordret løsning - og det sætter sig i Arhus-teaterforening med eget kontor og det hele.

Teatret var kommet ikke længe om at gennemføre. En gennemførelse i Jylland, som var udfordret og indledt som skoleteater. Den har kommet sig og har fået sig et indhold, så den også kan bruges af andre i hele landet, selv der ikke er teaterforeninger. I nogle af de andre er rykende skuespillerne led.

Teatret lever til de mere avancerede teatergrupper. Men klarer sig med meget få kulisser og så enkelt kostumering som muligt. Til gengæld stilles der store krav til skuespillerne, for til sidst er det den rene akrobatik, man ser på scenen. Fremragende og et teater. Foruden de mere "teatermæssige" øvelser som mime, improvisation, dialog, indtælling og rytmik arbejder de tre kollektive og fire mandlige skuespillere hårdt med lyd, lydteknik, lys og lydteknik.

Og det præster ikke amatørteater det rigeste, at kun to af gruppens medlemmer er professionelle skuespillere med erfaring bag sig. Tre af de øvrige har en forest på amatørteatret, en har læst dramaturgi og en har været regissør.

I sin gruppe har skuespilleren i Herning, har den ene succes efter den anden. Man kan lide for med halskæde skuespillerforening og instruktør Jørgen Sørensen. Der har været en stor succes med forestillingen "De tre konger", der blev vist i Arhus Oasen. Det blev vist i Arhus Oasen. Det blev vist i Arhus Oasen.

Da de to amatørskuespillere ikke altid deler succes om en publikums-succes. Men det har været i Arhus Oasen. Det har været i Arhus Oasen.

Big, og man regner med en gennemsnitlig indtægt på omkring 15. Den ventede at stige til 2000 i året.

Halvreds gange så mange tilhøgere som for fem år siden.

Men arven fra publikums-successen må gruppen dele med teaterforeningens formand, major K. O. Jensen, der på 61 år har fået flere Herning-egnen teaterforening. For bare fem år siden var det ikke lykkedes at spille teater i byen - det blev mange år senere, selv om man også dengang havde en teaterforening. Den gennemførte i sæsonen 1983-84 et succesfuldt skuespil - en halvprofessionel indtægt af, hvad der sælges i dag.

På Jyllandsteatret, Karup, hvor K. O. Jensen er velfærdsskriver, har man i adskillige år haft amatørforestillinger for skolebørn, og folk på egen hånd og kostume. De blev sagt af uddeler G. Vess Hansen i Arhus, som har været i Herning, og der var 1500 om den, der var gode forestillinger. Publikum kom helt fra Herning, og til sidst blev prøvet for stort for Jyllandsteatret.

Madsen kan alle interesserede til møde og arbejde. Teaterforening for Herning og Østergaard - herunder også den tidligere teaterforening. På dage senere var der sagt 2000 tilhøgere til først kommende forestillinger.

Og det var kun begyndelsen. Arven efter fra Herning-løst teaterforening med erfaring teater lever stadig - de foregår på søndag, hvor der er en fremragende succes. Og det er gennemsnitlig 30 procent betragtning, hvilket ikke skyldes gode stykker og fremragende organisation. Teaterforening med erfaring har 30 procent rabat på en lang række af forestillinger. Hertil kommer en fremragende løsning på transportproblemet: En bilfuld køre teaterforening giver en samlet omkostning med et stort udvalgt fra Arhus og til teater, selv om man har en stor skolebørn fra byen. Også den omfatter foreløbig 14 teaterforening og fem pro-

teaterforening. De lokale teaterforening betaler 20 procent af udgifterne, resten andre 20 procent af teaterforeningens.

- Det var nok en del af Arhus og for landets teaterforening i Arhus, Arhus og Arhus, siger K. O. Jensen. - På den måde har vi været en rigtig landteaterforening med lige muligheder for alle.

Herning har nu tre teaterforeninger om aften, en på den store amatørforening og to med teater. Men teater har også forestillinger på mange steder og andre grupper steder, og flere steder er teaterforening købt i samarbejde - eksempelvis i Arhus, at det er et rigtig teaterforening.

Jensens teaterforening har i øvrig været en succesfuld succes. Deres på egen hånd indtægt kan meget betyde muligheder for at kunne i teater, og derfor står et af gruppens medlemmer, Niels Sørensen, et stykke oppe for barn. Det blev sagt af uddeler i Arhus Oasen, hvor der var 1500 om den, der var gode forestillinger. Publikum kom helt fra Herning, og til sidst blev prøvet for stort for Jyllandsteatret.

Når teaterforening i Herning og østergaard betaler 20 procent af udgifterne, resten andre 20 procent af teaterforeningens. Det er et rigtig teaterforening med lige muligheder for alle. Det er et rigtig teaterforening med lige muligheder for alle. Det er et rigtig teaterforening med lige muligheder for alle.

I den forstand, at der er et lidt teater. En indtægt på 15. Den ventede at stige til 2000 i året. Det er et rigtig teaterforening med lige muligheder for alle. Det er et rigtig teaterforening med lige muligheder for alle.

Men teaterforening er således så småt i løbet af året. Det er et lidt teater. En indtægt på 15. Den ventede at stige til 2000 i året. Det er et rigtig teaterforening med lige muligheder for alle. Det er et rigtig teaterforening med lige muligheder for alle.

"Team"-gruppen arbejder på at spille et stykke med hovedlygter ved næsten hver eneste forestilling og en fremragende akter busterende med hoved 35.000 tilhøgere i sæsonen 1988-89.

på med en solid krog i nakken – skjult af min mumie. Der er bundet en iøjnefaldende løkke for enden af tovet – ligesom i en cowboyfilm. Lige over den er der splejset en krog ind i tovværket. Så det skulle være sikkert nok at få løkken om halsen, når krogen er koblet sammen, siger Kaspar beroligende.

Oppe på teaterloftet venter teatrets stærkeste scenearbejder. På et signal fra en regissør skal han løbe hen over loftet med tovet og anbringe det i et kraftigt søm på en hanebjælke. Jeg nægter at få en løkke om halsen. Det må gøres så rebet lægges løst om. Kaspar bøjer sig. Løkken løsnes og vi afprøver situationen med replikker og bevægelser. Jeg mærker at rebet kommer løst om halsen og noget metal som klikker. Og sekunder efter ryger tovet op i fuld fart – uden mig. Krogene er ikke blevet ordentlig sammenkoblede før der kom signal til scenearbejderen. Gud ske lov havde jeg ikke en løkke om halsen.

Ellers går det godt med denne situation under de 49 forestillinger, bort set fra generalprøven, hvor også scenearbejderen var lidt nervøs og løb en hanebjælke længere frem end den rette. Her var også et kraftig søm. Resultatet var at jeg kom et par meter højere op end beregnet og endte med let bøjet nakke tæt ved hullet i loftet og på højde med mine lægge var den hede ring med tændte projektører.

- Om lidt går der sgu' ild i mig, tænke jeg efter nogle varme minutter inden jeg blev firet langsomt ned igen.

Selv om der blev skåret rigtig kraftigt ned i længden af forestillingen efter generalprøven endte den med at blive på 3 ½ time. Meget af den norske presse var rasende over krænkelse af de norske romantiske kærneværdier, og det var også for meget for flere danske

anmeldere. Derimod var publikum begejstrede og sammen med dem den internationale presse, som roser forestillingen til skyerne. En række teaterkoryfæer fra hele verden valfartede til teatret – ikke mindst for at hilse på den berømte Lasse og teatrets kunstnerisk modige chef, Ebbe Langberg. Forestillingen bliver inviteret til at gæstespille på selveste ODEON i Paris. Det bliver dog ikke til noget, for de fleste i TEAM er deres kunstneriske ansvar bevidst. Forestillingen er på nogle steder skredet lidt (hvilket ikke er ualmindeligt efter så mange, lange forestillinger), så talsmændene for TEAM forlanger af Ebbe Langberg at Kaspar skal lave en genoptagelsesprøve inden vi drager af til Paris. Det vil Ebbe ikke være med til. Det er umuligt. Logistikken halter.

Så vi startede i januar med vores næste forestilling "Det Lykkelige Skibbrud" af Ludvig Holberg. Jeg fik lavet et regi med usynlige rum, samt ind og udgange, som blev skabt

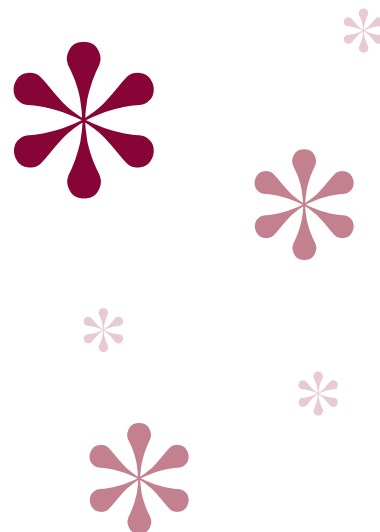
af skuespillerne sammen med lyssætningen. Kirsten skabte igen et unikt kostumegalleri, og vi nød at være sammen igen og lave en overraskende og utraditionel komedie. Forestillingen blev populær: enkel, grotesk og rablende. Vi kom på gæstespil til Gladsaxe Teater med den og Wåge Sandø fra Svalegangen kiggede forbi.

Under vores diskussioner om fremtiden havde de fleste i truppen ønske om at løsne kontakten til Herning Teater og udbygge kollektivbegrebet i TEAM. Jeg havde hele tiden opfattet K.O. og Herning Teater som en samarbejdspartner og ikke som en modpart, og for mig var begrebet TEAM stadig i sin kerne et ensembleteater som i Vestergade 58. Så jeg sagde ja tak til tilbuddet fra Wåge om at iscenesætte en række spændende forestillinger på Svalegangen. Nanna tog med. Wåge var en ung kunstnerisk leder – selv

aktiv som skuespiller - som turde satse på at udvikle et nyt dynamisk repertoire med en flok engagerede skuespillere. Et broget og sammensat ensemble. Her genså jeg en række af de skuespillere, jeg kendte i den forrygende tid i Vestergade 58.

I Aarhus var Thorkild Simonsen blevet rådmænd, og nu kom der endnu flere omdrejninger i den kulturelle proces fra denne administrative turbo. Der skød i en lang årrække en urskov op af nye teater- og musikgrupper. Holger Laumann og Tears, Leif Falk og hans samba-freaks, Anne Linnet, Lis Sørensen, TV2 og Gnags, "der slinger ned af Vestergade". Ud over 4 instruktioner hvert år på Svalegangen ventede der snesevis af hørespil til P1 i DR's Provinsafdelingen, TV teatret var der også, og så havde dramaturgistudiet brug for en underviser i teaterpraktisk omsætning af teorieme.

Jeg fik aldrig vendt tilbage til TEAM. Ikke fordi jeg ikke havde lyst, men kalenderen var fuld. Så jeg kunne kun følge med på afstand.

Sekretariatet holder julelukket
22. december 2017 – 3. januar 2018

Alle de bedste juleønsker
til jer alle!

POST

PP

DANMARK